

A Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Hallgatói Önkormányzatának lapja

1992/9.

Futóbolondok Béctől Budapestig

NUKLEÁRIS AGYMOSÁS

Levéliport Tar Sándorral

Keep left - look right !

A calandai dobok

TANDÍJ

*Bemutakozik Nyerges Zsolt
a Hallgatói Iroda új vezetője*

Németh László Kör

A Demokratikus cenzura eszközei

CARP HÍREK

Krishna-tudat és balekség

Tisztelt Egybegyűltek, kedves Barátaim!

Amikor mintegy fél évvel ezelőtt megfogalmazódott a Németh László Kör létrehívásának gondolata, a három alapító a kezdetektől fogva érezte, hogy ezzel a vállalkozással kényszerpályára kerülhet. Arra azonban nem gondoltunk, hogy a meghívottak nagy része félrehúzza száját invitálásunkra, magyarkodónak nevez bennünket, plakátjainkat módszeresen leragasztják és letépkedik, az odavetett jelzőkről és a fölényes kioktatásokról már nem is beszélve. Panasszal kell kezdenünk tehát, de válaszolni nem így akarunk.

Szinte hihetetlen, de már névadóválasztásunk is magyarázatra szorul. Németh Lászlót ugyanis még egyetemisták is Nagy Lászlóval tévesztik össze, középiskolai tanulmányainkból pedig emlékezhetünk rá, hogy néhány dráma és az Iszony írójaként erőszakolták be egy sajátos szempontok alapján összeollózott magyar irodalomtörténetbe. Az igazi jelzõt persze senki sem sajátíthatja ki önmagának, de kötelességünknek érezzük az igazabb Németh László - kép megteremtését.

Valódi szellemi organizátora volt a huszadik század viharaitól megtépázott magyarságnak, szinte páratlan európai műveltsége, kifejezőképessége, sorskérdésink iránti érzékenysége csodálatot keltett a kortársakban és az utókorban egyaránt. S bizony, az iskolai tankönyvekből nem az a Németh László tűnik elénk, aki felajánlotta Törökvész utcai házát népfőiskolai célra, s aki Szárszón egy egész

világnak kiáltotta az arcába, hogy mi történik s mi történhet velünk. A hallgatáson kívül nem is várhattunk mást attól a politikai rendszertől, amely a kassai polgárt éppúgy ellenségnek tekintette, mint a bihari Fekete Bojtárt. A tiltás kora immáron lejárt, de elkövetkezett az ennél rosszabb: az érdektelenségé. Nemzedékek nőttek fel úgy, hogy nem ismerhették meg a népi írókat, az emigráció negyven évét, de még a belső száműzötteket sem.

Éppen Németh László hirdette meg a minőségi elv szükségességét, amellyel talán kilábolhatnánk a magyar értelmiségi társadalom egyre mélyülő válságából. Mert válságban vagyunk, ne tagadjuk, s elsősorban erkölcsi válságban. Ijesztő méreteket öltött az igénytelenség, a közömbösség, gyakori gesztusunk a rálegyintés, s mindez az elvégzendő munka rovására megy. Hamisan értelmezett szabadságképünkől hiányoznak az olyan fogalmak, mint szolgálat, hűség, áldozatvállalás. Tettek helyett szavakból, közhelyekből élünk, ide vagy oda csapódunk, önállóság híján vezércikkeket idézünk. A minőségi elv mindezeknek a tagadása. Minden nagy felismerés, minden új gondolat valamiképpen az önismerettel kezdődik, s amikor az egyén felismeri saját szerepének fontosságát, s kivetíti környezetére, akkor születnek meg a termékenyítő, boldogító eszmék és cselekedetek. A magyar értelmiség is csak akkor láthatja el feladatait, ha nem hagyja manipulálni magát sem innen, sem onnan.

Az elmúlt hetek szomorú eseményei megosztották a szellem embereit is, ahelyett, hogy megerősítettek volna bennünket a ráerőszakolás, a porhintés, az elkendőzés elleni küzdelem hitében. Ez a magatartás

lett volna méltó Széchenyi és Ady örököseihez, nem pedig a szétforgácsoló, vak pártosság. A többi kis néphez hasonlóan a mi történelmünk is a lehetséges kibúvók kutatásának sorozata, s ezt nem szégyellni kell, hanem megmaradásunk érdekében hitvallássá kell emelni.

A politikai bölcsességnek e klasszikus példája az Erdélyi Fejedelemség a XVII. sz. első felében, amikor a szétszakítottság állapotában is vallásszabadság, gazdasági fellendülés, kulturális virágzás teremtett egy józan országigazgatás eredményeképpen. S a Széchenyi - Kossuth, katolikus-református, népi-urbánus viták akaratlanul is mennyire felette álltak a napi megfontoltságoknak, s egymást támogatva olvadtak bele közös nemzeti kultúránkba.

Ezért nem szabad egy sokezres tömeget válaszút elé állítani, Koppány vagy Szent István Magyarországról ezzel a vagylagos elfogultsággal nyilatkozni. Bizony helyesen mondja Szabó Dezső, hogy a magyarságnak a négyfelé vágott, vérző Koppány is örök szimbóluma. S tagadhatatlan, hogy népdalaink, népköltészetünk egy régen letűnt pogány kor egyetlen emlékeivé nemesültek, egyedüli híradások, egy

ma már megfojthatatlan, de zsigereinkben, mozdulatainkban, nevetésünkben máig is élő világról. A váltás nagyszerűsége az ötvözés képessége, az a folyamat, ahogyan az egybetartozók egységgé kovácsolják különbözőségeiket.

Ezekkel az összeszedett gondolatokkal induljon hát útra a Németh László Kör! Szándékaink szerint havonkénti rendszerességgel hívunk meg közéleti személyiségeket, írókat, költőket, zenekarokat, hogy helytállásról, magyarságtudatról, elfeledett dolgokról beszéljünk és beszéljünk.

Egy pillanatig sem volt vita közöttünk, amikor Csoóri Sándort hívtuk meg bemutatkozó estünkre. Biztos vagyok benne, hogy sem irodalmi, sem politikai munkásságát nem kell bemutatni a jelenlévőknek. Mély tisztelettel, köszöntjük őt körünkben, és külön köszönjük, hogy temérdek elfoglaltsága mellett időt szakított ránk.

(Elhangzott szept. 30-án a Németh László kör bemutatkozó estjén.)

Sz. Zöldi László
Hajós Károly
Vajda Csaba

*A Németh László Kör szeretettel meghív
mindenkit nov. 11-én 19 órákor kezdődő
BERECZ ANDRÁS ÉS AZ EGYSZÓLAM
EGYÜTTES koncertjére. A rendezvény -
természetesen - ingyenes. Helye: JGYTF
főépülete (Boldogasszony sgt. 6.) Díszterem*

"AZ ÉRDEKVÉDELEM - IGAZI SZAKMA..."

Bemutakozik Nyerges Zsolt, a Hallgatói Iroda új vezetője

Az őszi szünet alatt új irodavezetővel gazdagodott a diákönkormányzat. Nyerges Zsolt a tizenegy jelölt igencsak előkelő mezőnyéből került ki győztesen. Bemutakozó interjúként Nagy Tamás faggatta múltjáról, terveiről.

- Zsolt, nyűgös vagyok, érzem, mennyire szürke, ősi kezdési forma ez, de ha az olvasók kíváncsi siserehadára gondolok, mégis arra kell, hogy kérjelek: mutasd be magad!

- Készséggel: Nyerges Zsolt vagyok, az ELTE BTK-n történelem-összehasonlító irodalomtörténet szakon folytattam... és fejezem majd be tanulmányaimat. Az utóbbi fontos, az abszolutóriumot teljesítettem, de diplomamunkáimat (mindkét szakból írok) még nem készítettem el. Az ELTE 1993. május 31-ig, a JGYTF július 31-ig adott haladékot - a munkakör betöltéséhez is szükséges - diploma megszerzéséhez.

- Én is azt hiszem, jobb, ha ez nem pletykaként téma. Amikor felvételiztél, már volt ilyen szak?

- Nem. Szegedi vagyok, a Ságváriban érettségiztem, és utána a JATÉ-n magyar-történelem szakra nyertem felvételt. Megnősültem, ezért kértem átjelentkezést Pestre, ahol tanulmányaimat történelem-hebraisztika "irodalomtörténet szakon" folytattam. Ötödévben a Délmagyarország kft-nél dolgoztam, informatikai műszakvezetőként.

- Úgy hallottam, hogy már egyetemistaként belecsöppentél a diákönkormányzati munkába...

- Igen, 1987-ben, amikor másodéves voltam, még a KISZ létezése mellett indult az önkormányzat. Pesten ezt HÖT-nek (Hallgatói Önkormányzat Tanácsa) hívták. Ennek 1990/91-ben én voltam az elnöke. Emellett a kari Ösztöndíj Bizottságban is tevékenykedtem, később egy évig itt is elnökként.

- Ez hallgatókból állt vagy tanártagok is voltak?

- Az ELTÉ-n ösztöndíjról csak diákok döntöttek, a bizottságnak tanár tagja nem volt. Nem biztos, hogy ez így szerencsésebb...

- Szerinted miért téged választottak a jelöltek közül?

- Erről talán a HÖK-vezetőket kellene megkérdezned! Véleményem szerint önkormányzati múltam sokat nyomhatott a latba; és valószínűleg az is, hogy rendelkezem némi számítástechnikai ismeretekkel.

- A Juhász Gyula Tanárképző Főiskolához tehát korábban semmi közöd sem volt?

- Legfeljebb annyi, hogy jó pár évvel ezelőtt részt vettem itt egy hallgatói értekezleten. Talán fogalmazhatok úgy: hozzásegítettem a Főiskolát ahhoz, hogy aláírjon egy országos nyilatkozatot, amit az akkor szárnyait bontogató Országos Felsőoktatási Érdekképviselői Szövetség benyújtott az akkori miniszterhez.

- Gondolom, tudod, hogy elődeid különböző anyagi gondok miatt váltak meg a Hallgatói Irodától...

- Korábbi elődöm távozásáról a következőket tudom elmondani: akkoriban elterjedt a Főiskolán egy hír, miszerint valaki az iroda pénzügyeinek ellenőrzésére az adóhatóságtól vizsgálatot kért. Voltunk az APEH-nál más ügyben tájékoztatást kérni, ahol közölték, hogy nem kért senki revíziót. Amikor az ügymenetet tekintették át, a főkönyvben szakértelmi pontatlanságból eredő hibákat találtak, és segítő szándékkal szálltak ki, ezeket a problémákat rendbe tenni. Semmiféle külső bejelentés nem volt! Egyébként korábbi elődömről nagyon jó referenciákat kaptam a tanszékekről és különböző osztályokról. Ugy tűnik, hogy korrektül, profi módon vezette az irodát. Legutóbbi elődöm távozásánál figyelembe kell venni, hogy ő kétgyermekes családanaként végezte ezt az időigényes munkát, és az anyagi elismerést nem érezte

arányosnak. Én egészen más helyzetben vagyok. Az, hogy egyetem után is felsőoktatási érdekvédelemmel foglalkozom, jogosan tűnhet kényszerpályának. Kényszerpálya, mert amikor szakot váltottam, tulajdonképpen lemondtam a tanári diplomáról. Ha diplomát szerzek, az "bölcész" diploma lesz, a szó klasszikus értelmében. Ebből pedig ma nem lehet megélni! Egy évvel ezelőtt az egyetem felajánlott egy tanársegédi állást. Minimum tíz óra, tudományos munka, a tanszék könyvtárának nyilvántartása számítógépen...

- *Bruttó tizenháromért...*

- Nem. Bruttó 9600-ot ajánlottak! Ebből Pesten albérletet sem lehet fizetni... lassan Szegeden sem. Plusz a szakkönyvek, szótárak... aligha kell részleteznem. És még nem ettől semmit! Tehát én ötödévesként abba a helyzetbe kerültem, hogy választanom kellett: szaktudományom, ami a hobbim, ami érdekel, amivel nagyon szeretek foglalkozni, vagy a megélhetés. Az utóbbi mellett döntöttem. Az, hogy most itt vagyok, az, hogy életem elkövetkezendő részében felsőfokú mecénatúrával próbálok majd foglalkozni ennek a választásnak az eredménye. Olyan helyzetben pedig nem vagyok, hogy ennél jövedelmezőbbet, jobb megélhetést biztosító állásra pályázhassak.

- *Kéthetes ittlét után, összehasonlítva az ELTE és a mi HÖK-ünket, hogy vélekedsz?*

- Azt hiszem, itt rendezettebben működik az önkormányzat. Van egy működőképes vezetőségi testület. Az ELTE-n 2800 bölcész ügyét nagyjából hat ember végezte.

- *Nem volt az lobbyzás?*

- Az én időmben még nem. Akkor indultunk, úgyhogy az ilyesmire még nem nagyon volt lehetőség.

- *Csak azért kérdeztem, mert ma az egyetemi HÖK-öknél ez szomorú tendencia.*

- Az alkalmasságot is vedd figyelembe! Az elsőéves megtanul egyetemre járni, megismeri a felsőoktatás fogalmait, másodévben esetleg el kezdi csinálni. Harmadévesként lehet vezető. A

főiskolán negyedévben vizslát, nem csinálja tovább; de az egyetemistának még van két éve. És nem is mindig akad követő. Az érdekvédelem - egy ipari szakma; lásd: szakszervezet.

- *Hánykor jársz haza?*

- Nézd, ha nem szükséges, akkor nem éjszakázom az irodában. Főkönyvet, szabályzatokat, bizottsági aktákat otthon is tudom tanulmányozni. Ezen kívül szponzori szerződések után rohangálok. Nagyon szeretnék viszonylag kis ráfordítással a Hallgatói Irodát igazi irodává varázsolni. Szükség lenne egy saját telefonvonalra, korszerűbb számítástechnikára és még sorolhatnám...

- *No, elérkeztünk a tervekhez...*

- Hát igen, az új HÖK-elnökkel van tervünk bőven. Szintén minimális ráfordítással szeretnék beszerezni egy lézernyomatot, amellyel kiadványainknak szebb formát tudunk biztosítani. Vannak ígéretes szponzori lehetőségeink, tárgyalási szakaszban, ezért inkább nem mondanék konkrétumokat. Tervezzük egy Universitas-alapítvány létrehozását, intézményi jóváhagyással, karöltve a többi szegedi diákönkormányzattal. Mivel ez majd 10000 diák érdekeit képviselné; azt hiszem, nem akármilyen lehetőség rejlik benne. Szeretnék fellendíteni a jegyzetkiadást! Szorosan idomulva az oktatók hallgatói véleményezéséhez és ahhoz, hogy milyen jegyzetre van a diákoknak égető szüksége, szeretnék felkérni tanárokat, hogy előadásanyagukat jegyzet formájában kiadhassuk.

Szeretnék munkát biztosítani a hallgatóknak, majd itt az irodában is. A Főiskola Hallgatói Alapítványa lehetőséget biztosít minden olyan tevékenység támogatásához, amely valamely formában a főiskolával kapcsolatos. Ellenben jutalékot biztosítunk annak, aki támogatást szerez az Alapítvány számára. Feladatunk alapvetően egyszerű és mégis nagyon nehéz: ki kell aknáznunk minden olyan lehetőséget, amely a hallgatók megélhetési gondjain segít, képzésüket előrébb viszi, érdeküket szolgálja.

Egy új dolog: hallgatók pénze a hallgatóknál

- a kérdésekre Kovács József HÖK elnök válaszol -

- Mi a változás lényege?

A hallgatók pénze (alapjuttatás, ösztöndíj) eddig havonta egy összegben érkezett meg és bekerült a főiskola nagy közös kasszájába. Azt szeretnénk elérni, hogy ezentúl a minisztérium közvetlenül a HÖK-nek küldje a pénzünket és mi bonyolítsuk le a kifizetéseket.

- Ez milyen haszonnal járna és milyen problémákkal?

Legnagyobb haszon lenne talán, hogy az esetleges kamatok a hallgatókat illethetné meg. Előny lenne továbbá, hogy a hallgatók számára jóval átláthatóbbak lennének a saját pénzügyeik. A kamatokból illetve a gondos felhasználás (hitellevelek, értékpapírok, stb.) jövedelméből növelni tudnánk a szociális támogatásban részesülők számát, kiegészítő juttatást tudnánk fizetni egyes alkotóköröknek, a TÁK-nak, külföldi tanulmányútra készülő hallgatóknak, valamint a HÖK vállalkozni is szeretne.

Ez persze nem ilyen egyszerű, mert pl. akkor nekünk kell megelőlegeznünk a decemberben kifizetésre kerülő januári ösztöndíjat; azt a pénzt, amit a minisztérium tizenkét hónapos bontásban küld le, nekünk kell átrendeznünk tíz egységre. A szociális alapba befizetett összegből szeretnénk havonta 50 Ft/fő összeget a Hallgatói Alapítványba átirányítani, de erről majd a Küldöttgyűlés dönt.

- Említetted, hogy a HÖK vállalkozni szeretne. Ez mit jelent?

A HÖK szeretne az említett kamatokból és a Hallgatói Alapítvány pénzéből egy vállalkozást indítani. Az ötleteket még nem lőném le, de vannak és a Vezető Testület is tud róluk, tehát nem teljesen titkosak. Amennyiben a vállalkozás jól működik, úgy el tudom képzelni, hogy a jövő szeptembertől bevezetésre kerülő tandíjakat valamennyire kompenzálni tudjuk.

- A Főigazgatóság mit szól ehhez, hiszen ő így pénztől esik el?

Akadályoztatásra eddig nem került sor, remélem nem is fog. De miért tennék, hiszen a hallgatóknak joguk van a saját pénzükhöz.

- Mikortól lép életbe ez az újítás?

A Főiskolai Tanács remélem november-december folyamán fogadja el a részleteket, a második félévtől pedig már szeretnénk beindítani a dolgot.

- Mi a garancia rá, hogy ez jól fog működni?

Az egyetem egy ideje már ezt a módszert követi és eddig nagyon jól bevált. Nálunk pedig ugyanaz a fiú csinálja a szervezést és írja a számítógépprogramot, aki az egyetemen is az ötlet attya volt.

- Sok sikert és köszönöm a beszélgetést.

PéBé

Harmadévesek hospitálási tapasztalatai

Az ötödik szemeszterben minden hallgató három napon otthoni hospitálási gyakorlaton vesz részt. Rengeteg élménnyel térnek vissza, ki jóval, ki rosszal. Néhányat összegyűjtöttünk. Harmadévesek nyilatkoznak:

- *L.K. német-ének:* összességében jó élményeim vannak. Az ének jó volt, de németből nem, ott oroszból átképzett tanár tanított. Viszont kevés a 3 nap ahhoz, hogy bepillantassunk a gyerekek életébe. Lehetne 2 hét, vagy többször 3 nap, de minden félévben.

- *H.A. magyar-könyvtár:* 8 osztályos gimnáziumban voltam, 1. és 2. osztályban. Lehetne több napos, akkor jobban meg lehetne ismerni a gyerekeket.

- *M.A. magyar-ének:* vegyes élményeim vannak. Már vártak az iskolában. Lett volna lehetőségem tanítani, de versenyre készültek a gyerekek, így nem akartam megzavarni a munkájukat.

- *H.G. magyar-könyvtár:* nagyon jó volt az iskola, bár falusi iskolában voltam. Sok ötlettel, tapasztalattal gazdagodtam. Jobb lenne, ha legalább 5 napos lenne.

- *V.R. matematika-földrajz:* A szakomnak megfelelő órákat láttam, bár mást is megnézhettem volna. Sok tapasztalatot gyűjtöttem. Szívesen fogadtak, még 1 órát tartattam is. Szerintem késő harmadévben elkezdni a próbálkozást. Miért nincs ilyen elsőben és másodikban? Jó ez az otthoni hospitálás, mert egyéni, azaz nem "mintaórák", hanem a valóság, és lehet már tanítani is.

- *W.Zs. magyar-könyvtár:* nagyon pozitívan fogadtak. Engedtek tanítani is. Nagyon jó órákat láttam, bár keveseltem a motivációt. Jó volt látni, ahogy a tanár kezelte a gyerekeket, hogy az övéi voltak. Kevés a 3 nap ahhoz, hogy lássuk folyamatában a tanítást.

- *B.A. angol-orosz:* Csak negatív élményeim vannak. Nem volt nyelvszakos tanár az iskolában. Féléves tanfolyamot végzett tanár tanítja az angol tagozatos osztályokat. Helyette én "taníthattam", például nyolcadikban összefoglaló órát. A 3 nap alatt 15 órát tartottam. Orosz nem is volt az iskolában. Csak egy osztályfőnöki órára tudtam bekönyörögni magam.

- *Ú.K. magyar-angol:* Elég volt a 3 nap. Szívesen fogadtak, de nem volt lehetőség tanítani. A nyelvtanórák kriminálisak voltak.

- *K.Sz. magyar-ének:* Jó élményeim vannak. A szakpáromnak megfelelő órákat láttam. Sajnos nem volt lehetőségem tanítani, de szívesen kipróbáltam volna. Jobb lenne, ha 1 hét lenne.

- *A.K. magyar-angol:* szívesen fogadtak. Sokat segítettek a tanárok, azonban igazán jó órát egyet sem láttam. Lehetne később a hospitálás, és kellene a következő félévben is.

Fehér Szilvia

TANSZÉKI KOLUMBUSZ

A Történettudományi Tanszék 1992. október 15-én ünnepelte Kolumbusz felfedezésének, a két világrész egymásra találásának 500. évfordulóját.

Egésznapos, forró hangulatú vetélkedőn mérte össze tudását a négy évfolyam, elfogadva a parádés zsűri megfellebbezhetetlen ítéleteit. A remek feladatokat Dári Lajos főcharubdys torlaszolta az évfolyamkaravellák elé. A II. év ötletességével, újoncaink lelkesedésükkel nőttek a "mezőny" fölé.

Szinte biztos, hogy mindenki átélt a felfedezések hangulatát, látva, ahogy a matrózok időre felmossák a tanszéki folyosó fedélzetét, látva, ahogy Cristoforo Fekete Farkas jobb belátásra bírja a lázongókat, és sörével megkereszteli az első felfedezettet.

Az ünnepség fénypontjaként a negyedévesek legendás hírű Mámoríta Lovagok Testvéri Szent Közössége (röviden: mámoriták) lovaggá ütötte és rendjébe felvette a tanszék férfitanárait. A nemes eseményt követően a lovagok sürgősen megindultak fogadalmukat teljesíteni - kíséretükben a rendbejutásról csupán álmodozó nemtelenekkel.

Centrumközeli vélemények szerint a buli felülmúlhatatlan volt, bár az Alcázók szuperkoncertjét többen hiányolták.

N.T.

Pár szóban...

- A jövő héten kerül megbeszélésre a HÖK és a Főigazgatóság között a TÁK sorsa, miután a Főigazgatóságtól kapott ígéret szerint a TÁK önkormányzati kezelésbe kerül.

- Végre van vezetője a Hallgatói Irodának Nyerges Zsolt személyében. (Reméljük hosszútávon.)

- 1992. október 16-18. között zajlott az OFÉSZ a Rendőrtiszti Főiskolán. Programjában szerepelt az OFÉSZ filozófiájának kialakítása, főiskolai szekciók megalapítása, és a hogyan tovább kérdése.

- A legközelebbi küldöttgyűlésen lesz megvitatva a hallgatói önkormányzati pénzek kézbe való juttatásának első csomagterve. Ha a hallgatóság elfogadja, akkor november 23-án tárgyalja a Főiskolai Tanács. (Reménykedünk.)

- A HÖK vezető testülete elkezdte kidolgozni a Főiskolai Tanács megreformálásának tervezetét, tehát az eddigi kb. 20 főre csökkenne. Ez annyit jelent, hogy valószínűleg a főiskolán is - az egyetemhez hasonlóan - megvalósulna a kari jelleghez hasonló, alulról építkező végrehajtó szervezet. Ehhez kérjük a segítségét a Főiskolai Tanácsnak, hogy jelöljön ki ad hoc bizottságot.

- A Hallgatói Alapítvány legközelebbi ülését november 11-én délután 6-kor tartja.

- A Nyitrai Pedagógiai Főiskolával kötött megegyezés szerint a szlovák szakos hallgatók egy ún. nulladik évfolyamot, tehát egy évet Nyitrán tanulhatnak, s utána kezdik el az itteni főiskolát.

Fehér Szilvia

Hiányzik a nevelő léggör

Az évfordulók kapcsán egyre többet gondolunk a múltra, azokra a bizonyos "szép időkre". A Főiskola 120 éves fennállása alkalmából mi is az elmúlt időkre szeretnénk visszatekinteni, de a fiatal kor nem teszi ezt lehetővé. Ezért kérdeztük dr. Bereczki Sándor tanár urat, aki talán a legjobban ismeri az intézmény történetét.

- *Tanár úr, mióta követi nyomon a Főiskola éveinek múlását?*

- Kérdésére rögtön kérdéssel válaszolok. Tudja-e, hogy hány platánfa áll a főépület belső udvarán?

- *Nem. Talán fontos szerepük van a múlt szempontjából?*

- Igen. Öt platánfa van az udvaron. És tudja-e, hogy miért pont öt? Megnyugtatom magát, hogy nem tudja rajtam kívül senki. Ennek történeti oka van. Tudja, 1928-ban költözött le Budapestről a két tanárképző, a Nőképző és a Férfiképző, ami Pesten külön-külön volt. Gróf Klebelsberg Kunó ekkor egyesítette a kettőt, és ide hozta Szegedre. A főépület volt csak ekkor, s annak sem volt meg a felső emelete; később, 1932-ben építették rá ezt a szintet. Ezt az 5 fát 1935-ben ültették, tehát ki lehet számítani, hogy hány évesek ezek a fák. Azért ültették 1935-ben, mert ekkor volt Horthy kormányzóságának 15.

évfordulója. 15 fát nehéz lett volna elültetni egy ilyen kis udvaron, ezért harmadolták, így lett csak 5 fa belőle. Képzelse el, hogy azóta hány generáció masírozott el alatta!

- *Hogyan változott ezalatt a csaknem 60 év alatt a hallgatóság?*

- Én is ide jártam, ebben az épületben tanultam. Régen ez Polgári Iskolai Tanárképző volt, 1947-ben lettünk Pedagógiai Főiskola. Én az utóbbi főiskola legelső generációjába tartozom. Csak a létszám miatt: mi kilencvenen indultunk az első évben. Most ez azért érdekes, mert

még előttünk járt a Polgári Iskolai generáció. Mi voltunk a 48-as forradalmi ifjúság képviselői, ők voltak a régi típusú, Horthy-korszakbeli, konzervatív iskola tanárjelöltjei. Az volt a szokás, hogy a hallgatók is magázták egymást, a tanárok a hölgyeket "kisasszonynak", a férfiakat "uraknak" szólították, de a hallgatók is egymást. Tehát egy eléggé merev, antidemokratikus léggör volt akkor. 1945-ben ez egy kicsit "demokratizálódott", lazábbá vált, és mi - mint forradalmi generáció - meghírdettük, hogy ezeket a régi szokásokat megszüntetjük, így például a magázódást. A gólyabálunk itt volt a díszteremben, kiírtuk nagy plakátra, hogy "Itt nem magázódunk!" Nyilvánvaló, hogy a felettünk járó polgári iskolai tanárjelöltek ettől mereven elzárkóztak, de később már ők is "beadták a derekukat".

- *A gólyabál gondolata most éppen aktuális. Milyen volt akkor egy ilyen avatás?*

- Nagyon szép volt, nem olyan, mint ma. Akkor megadták az ünnepség formáját. Ott volt az összes tanár, az igazgató mindenkivel külön kezét fogott, ünnepélyes beszédet tartott; tehát volt esztétikuma. Utána pedig jött a bál, a tánc.

- *Miben másabb a mai ifjúság, mint az akkori?*

- A mai fiatalság már el sem tudja képzelni, hogy egy főiskolai ifjúságnál volt bizonyos viselkedési és magatartási szokásrendszer, ami nem ártana, ha nem olyan merev formában, de ma is meg lenne. Sajnos, én ezt hiányolom. Az emberi kapcsolatok annyira "fellazultak", hogy így a nevelési formák és a követelmények nem éreztetik a személyiségformáló hatást. Ennek oka egyrészt a tömegesedés, mert ilyen nagy létszámmal nem lehet közel férni egymáshoz. Az első igazgatónk, Agoston György - akinek a nevét

biztosan ismeri a pedagógiából - idejében nem tudtunk végigmenni úgy az utcán, hogy ha találkoztunk vele, ne szólított volna meg bennünket, például "de szép nyakkendő van!". Ma a Főigazgató - ilyen hatalmas létszámú diákság mellett - ha minden hallgatót leszólitana, a főépülettől egy délelőtt sem jutna el a Hősök kapujáig. De Agoston igazgató úr azt is megtette, hogy ha a folyosón szemetet vagy csikket látott, akkor megvert az udvaron vassal egy sándarabot, abbamaradtak az előadások (akkor ezek nem 45 percesek, hanem kötetlenek voltak), kivonultunk az udvarra, és akkor ő "megdorgált" bennünket; így kaptunk egy kis nevelést. Ezt a nevelési légkört hiányolom ma a főiskolán. Az újság magatartásában, de a tanárok viselkedésében is. Nincs meg az a

jó családi léglör., az a személyes kapcsolat a tanár és a diák között.

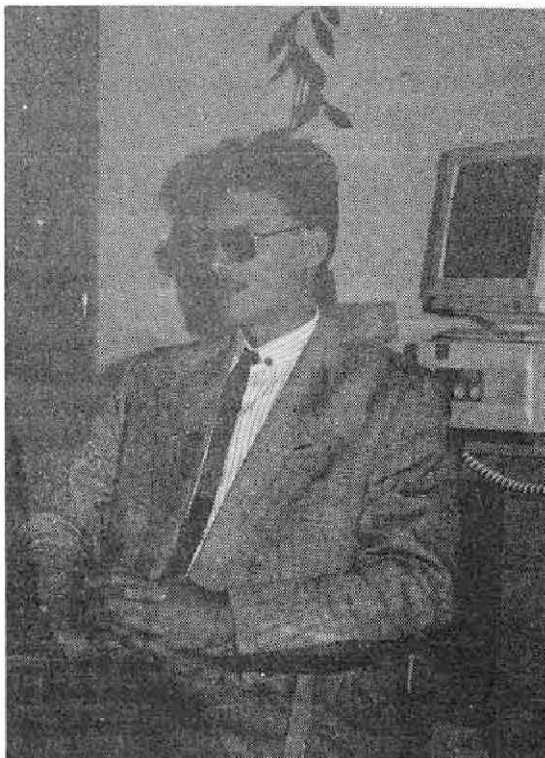
- *Milyen rendezvényei voltak akkor még a diákságnak?*

- Voltak például szakestek. Ilyen volt a kémiasok szakestje is, ahol éjfélkor kémcsőben hozták ki az elkészített likőröket, ez volt az ő specialitásuk. Előtte tánc volt, beszélgetés. Volt alkalmunk arra, hogy megismerjük egymást. Voltak még földrajz, történelem stb. szakestek, ahol különböző játékok zajlottak: vetélkedők, rövid műsorok - például a tanárok kifigurázása. Szendrei kollégám, a matematika tanszéken egy ideig gyűjtötte ezeket a szellemes jeleneteket. Tehát volt alkalom arra, hogy egy kicsit neveljünk, közeledjünk egymáshoz.

Fehér Szilvia

Meló-diák

Bemutatkozik: Szücs László, a MELÓ-Diák diákszövetkezet elnöke

- *Mikor alakultatok meg?*

- 1991. január 2-án. Tulajdonképp egy országos hálózat részei vagyunk, a vállalkozás bölcsője a pesti Közgazdasági Tudományegyetem. Célunk: a szegedi diákságnak szervezeten munkalehetőséget biztosítani.

- *Minden egyetemi városban működtek?*

- Tizenhárom városban van székhelyünk, de csak nagyobb városokban működünk eredményesen.

- *Mit jelent a szövetkezeti forma?*

- Diáktagok alkotják - tagként belépnek, s így is dolgoznak, tehát tagi jogviszony keretében. Mint minden szövetkezetben, valamilyen vagyoni hozzájárulás szükséges, itt ez 1000 Ft.

- *Pályakezdő munkanélküliekkel foglalkoztok?*

- A jogszabály tiltja. De nem is tudnánk segíteni. Azt talán el lehetne érni, hogyha olyan cégekkel kerülünk kapcsolatba, ahol esetleg a későbbiek folyamán egy pályakezdőre szükség van, akkor ezt a lehetőséget továbbítanánk. Szeged speciális problémája, hogy nincs műszaki, közgazdasági egyetem, tanárra pedig kevés kft-nek van szüksége.

- *Mindig van munka?*

- Hullámvölgyek vannak. Nyáron sokkal több a lehetőség. De mindig több a diák mint a munkaadó. Két éve szoros kapcsolatot tartunk a munkaügyi hivattal, de ők szinte semmilyen munkát nem tudnak biztosítani a diákoknak. Az idén nyáron két főt tudtak elhelyezni.

- *Ti keresitek meg a cégeket?*

- Igen. Piacutatóink vannak, akik időnként járják a várost, bemutatnak minket.

- *Mi a vonzó bennetek? Órabéritek?*

- Nem vagyunk nagyon olcsók, hiszen minket is terhel a társadalombiztosítás, az adózás stb. Az adminisztrációt spóroljuk meg a cégeknek. Gyakorlatilag egy áfás számlával mindent letud. Nem kell neki személyi nyilvántartást vezetni. Ez nagyon jó ha mondjuk hirtelen és csak egy bizonyos időre kell neki húsz ember. Ha már elkezdődtek a leépítések, de hirtelen bejön egy megrendelés, ami a régi munkaerőállományt igényelné, de csak két hétig vagy két hónapig.

- *Milyen órabérral dolgoztok?*

- Hetven és száz forint között. Ha teljesítménybérben dolgozunk akkor ennek triplája is könnyen elérhető.

- *Ezek fizikai munkák?*

- Elsősorban.

- *Milyen napszakban dolgoztok?*

- Bármikor, de sokkal szerencsésebb, ha délutáni vagy éjszakai műszakban kapunk munkát, mert ez az időpont nem ütközik a középiskolai és egyetemi órákkal. De ha délelőtt kell ember - ez sem probléma, mert vannak évhalasztók, vagy egyszerűen ellőgják az órákat.

- *Bizonyára hallottál a tandíj tervezetről. Fedezhető-e szerinted diákmunkákkal ez az összeg?*

- Jelen pillanatban itt, Szegeden 450 körüli a taglétszámunk. Ha a szegedi diákságnak csak egyötöde kényszerül munkavállalásra - nos, őket sem tudjuk elhelyezni. Két éves fennállásunk óta, szinte töretlen a fejlődésünk, egyre komolyabb munkákat tudunk felhajtani, mégis lehetetlen kétezer embernek munkát biztosítani. Még nyáron amikor a legnagyobbak a lehetőségeink, akkor is taglétszámunk majdnem fele munkanélküli marad. Azonkívül, a tervezett 2000 forintos tandíj lehetetlen helyzetbe hozza a diákokat.

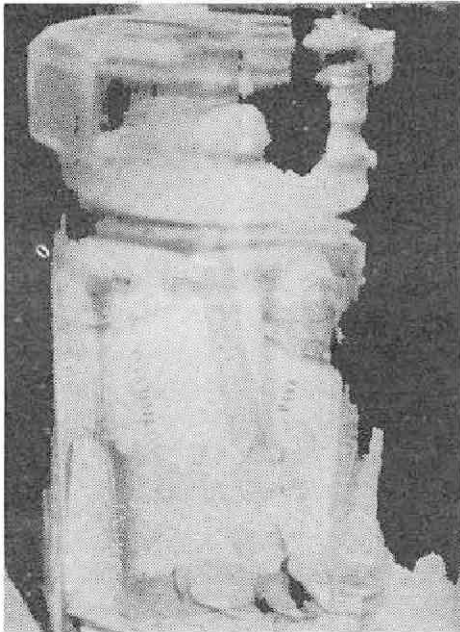
- *Így gondolod?*

- Biztos vagyok benne. A szülő már teljesen ki van facsarva, és nincs semmilyen kompenzálás. Már az is abszurd volt, hogy az ösztöndíjakat, a szociális támogatásokat adóalapnövelővé tették. Ugyanis az étkezési hozzájárulás tanulmányi ösztöndíjjal együtt 5-8 ezer forint körül mozog - tehát amit nálunk keresnek az már adóköteles. Az első sáv 25%-os, vagyis egynegyedét kézhez sem kapják.

- *Az órabéritekből is lejön az az egynegyed?*

- Pontosan. És akkor mi marad? Ebből kell majd a tandíjat előteremtteni?

KE.

Tandíj!?

vélemények-kritikák

- *Hallottál-e a tandíjról?*

- Igen, úgy hallottam, hogy kompenzálni akarják előtakarékossággal vagy kedvező kamatozású kölcsönt adnak rá. De nagyon sok családnak amúgy is van tartozása, sokan azért kérnek a főiskolától pénzt, hogy az albérletüket ki tudják fizetni. Úgy gondolom a hallgatóság többségének komoly problémát fog okozni.

- *Mit szól a hallgatói önkormányzat a tandíj bevezetéséhez?*

- Elég riadtan fogadtuk a hírt. Attól félek, hogy a jövőben csak az válik értelmiségivé, akinek erre (anyagi) lehetősége van. Ez természetesen a minőség rovására fog menni. Lesz egy felső - zseni - réteg, akik állami ösztöndíjban fognak részesülni, azonban ez nem elégítheti ki egy társadalom értelmiség szükségletét. Valószínűleg a diákmunkák iránti érdeklődés megugrik, de gondolom a lehetőségek maradnak a maival azonosak. A másik oldal, hogy nem is lehet egyszerre tanulni és dolgozni. És még annyit, ha az állam elvárja a tandíjat nyugati módon, akkor az egyetem vagy főiskola elvégzése után nyújtson egzisztenciális biztonságot - nyugati módon.

Konkoly Edit

CARP HÍREK

CARP DIÁKSZERVEZET 1447 BUDAPEST Pf 534 Tel/Fax 1417-100

SZIASZTOK!

Sok szeretettel köszöntünk benneteket abból az alkalomból, hogy elindítottuk az ország különböző egyetemi cikkeket kiválogatni a számotokra és reméljük nektek is sok mondanivalótok van a többiek számára! Szeretnénk a megértéseket kérni amíg össze tudjuk hangolni a különböző szerkesztőségek más és más lapzártáit valamint kiadási időpontjait. Reméljük, hogy ezzel a programunkkal hozzá tudunk járulni ujságotok színesebbé tételéhez és a többi egyetem jobb megismeréséhez. Minden jót kívánunk: a CARP Diákszervezet

*A Közgazdaszból,
a Budapesti Közgazdaságtudományi
Egyetem lapjából*

**Megalakult a Magyar Ösztöndíj Bizottság
Nemeskürty István az elnök
Lesz magyar állami ösztöndíj**

A kormány a 151/1991. (XII. 4.) Korm. rendeletben intézkedett a Magyar Ösztöndíj Bizottság (MÖB) feladatáról. Eszerint a MÖB feladata egyrészt az államközi egyezmények alapján biztosított, másrészt a magyar állami (oktatási, tudományos, kutatási, kulturális és művészeti területre vonatkozó) ösztöndíjak odaítélése. Nem tartozik a MÖB hatáskörébe a minisztériumok és más államigazgatási és költségvetési szervek, oktatási intézmények által saját nevükben kötött szerződésekben szabályozott ösztöndíjakhoz kapcsolódó eljárások. A MÖB részt vesz a hatáskörébe tartozó ösztöndíjak alapjául szolgáló megállapodások létrehozásában. Kialakítja az ösztöndíjak odaítélésének alapelveit, meghatározza a pályázati feltételeket és végül dönt az ösztöndíjak odaítélésében.

A bizottság munkáját kollégiumok segítik. A bizottság és a kollégiumok ügyrendjét a bizottság határozza meg. A működési feltételeket az MKM-ban szervezett MÖB-iroda látja el. Az iroda feladata az ösztöndíjak és a feltételek nyilvános meghirdetése, az ösztöndíjat elnyert pályázók névsorának évenkénti nyilvánosságra hozatala. Tájékoztatást és tanácsokat ad továbbá a hozzá forduló személyeknek és intézményeknek és nyilvántartja a más szervezetek által nála bejelentett ösztöndíjakat. Végül munkájáról, tapasztalatairól beszámol a bizottságnak.

A rendelet kimondja, hogy meg kell győződni a pályázók szakmai és nyelvi alkalmasságáról. Ennek érdekében a pályázók személyesen is meghallgathatók. Előírja egyidejűleg azt, hogy a pályázat elnyerésének szakmai és nyelvi feltételeit, a főbb értékelési szempontokat, továbbá az elbírálás időpontját az ösztöndíj meghirdetésekor nyilvánosságra kell hozni.

A miniszterelnök a 7/1992. (V. 14.) ME határozatában kinevezte a bizottság elnökét és tíz tagját. A megbízatás két évre szól. A MÖB elnöke Nemeskürty István, a Színház- és Filmművészeti Főiskola egyetemi tanára, a Magyar Egyetemi és Főiskolai Oktatók Kamarájának elnöke.

A bizottság munkáját hét szakmai kollégium segíti. Ezek az alábbiak: egészségtudományi, agrártudományi, műszaktudományi, bölcsészettudományi, társadalomtudományi, művészeti és természettudományi.

A MÖB 1992. június 18-án tartotta alakuló ülését. Nemeskürty István hangsúlyozta, hogy a MÖB feladata az, hogy a jövő magyar értelmiségének tervszerű kiképzésében a külföldi tanulmányok vonatkozásában meghatározó szerepet játsszon. Ennek érdekében meg kell határozni, hogy mely tudományterületeken van leginkább szükség ösztöndíjasok kiküldésére az egyes tudományágakat hol művelik a legmagasabb szinten és végül ki kell választani a

legalkalmasabb személyeket. A bizottság feladata nem szorítkozhat az ösztöndíjak odaítélésére. Alapfeladata az is, hogy ösztönözze a legalkalmasabbnak ítélt fiatal tudósokat a pályázásra.

Célkitűzései megvalósításának feltétele, hogy a MÖB ügyeibe állami hatóság nem szólhat bele. A Magyar Ösztöndíj Bizottságnak önállónak és függetlennek kell lennie. A bizottság tagjai maguk is hangsúlyozták az önálló és független munkavégzés fontosságát. A MÖB-nek ugyanakkor offenzív magatartást kell tanúsítania. Törekednie kell arra, hogy az ösztöndíjak megszerzése mellett a tehetségek felkutatásában és gondozásában is részt vegyen. Javaslatként fogalmazódott meg, hogy az önálló állami pénzkereten túlmenően hozzon létre egy alapítványt és vegye igénybe a külföldön élő magyarok által felajánlott segítséget.

A MÖB 1992. szeptember 24-i, második ülésén elfogadta a szervezési és működési szabályzatát és a MÖB-iroda ügyrendjét. A külföldi tanulmányok támogatásáról szóló előterjesztésben megfogalmazást nyert az, hogy a célok megvalósítása érdekében létrehozandó a Magyar Állami Ösztöndíj intézménye 300-500 millió devizaforint kerettel, amely kb. 150 évnnyi keretet jelentene

évente. Mivel az államközi szerződések esetében a fogadó országok nem minden esetben vannak tekintettel hazai érdekeinkre, sok esetben ők döntenek a kiutazók személyéről is, ezért nagyon is szükséges, hogy Magyarország maga határozhassa meg ösztöndíjpolitikáját. Ennek fontosságát az is bizonyítja, hogy az 1923/24-es és az 1941/42-es tanévek között kereken kétezeröttszáz fiatal tehetség folytatott külföldi tanulmányokat magyar állami költségvetésből fedezett ösztöndíjjal.

A bizottság háromtagú intézőbizottságot választott, amely az elnök irányításával - a bizottsági ülések között - az operatív teendőket látja el. E sorok írója abban a megtiszteltetésben részesült, hogy tagja lett az intézőbizottságnak. A MÖB-iroda titkárává a bizottság Boros Erzsébetet választotta.

Végül a bizottság döntött a magyar-olasz munkaterv 15/b pontjára érkezett pályázatokról. A bölcsészettudományi szakmai kollégium által benyújtott javaslatot elfogadva összesen 85 diák, általános közép- és felsőfokú intézményben oktató részére ítélte oda egy, illetve két hónapos ösztöndíjat.

*Forgács Csaba
nemzetközi igazgató*

Az Országos Felsőoktatási Érdekképviseleti Szövetség 1992. szeptember 26-i Választmányának állásfoglalása a tandíjjal kapcsolatos problémakörről

1. A felsőoktatásban való részvétel nem fogható fel pusztán a társadalmi szükségletekhez való hozzájárulásként, hiszen a diploma megszerzésével az egyén saját munkaerőpiaci érékesíthetőségét növeli, így az ő szempontjából inkább egyéni vállalkozást jelent a tanulás.

2. Ez képezheti elvi alapját - megfelelő feltételrendszer megléte

esetén - a tandíjrendszer bevezetésének. Elméletileg elképzelhetőnek tartunk egy olyan felsőoktatási rendszert és intézményi struktúrát, amelyben a rendszer egyik eleme lehet a hallgatói tandíj.

3. A jelenlegi helyzetben sem jogszabályi, sem finanszírozási feltételei nincsenek meg annak, hogy a tandíj szedésétől, a képzés

minőségét illetően elvárt és hivatkozott pozitív hatásokból bármi is megvalósuljon. Ezért a hallgatóság számára a tandíjrendszer bevezetése elfogadhatatlan, mert féltő, hogy a jelenlegi elavult és gazdaságtalan intézményi és képzési struktúrák továbbvegtetésének finanszírozásához járulna hozzá a hallgatói zsebekből előteremtett többletforrás.

4. A hallgatói tandíj csak az intézmény gazdálkodási és képzési struktúraváltásának részeként, az intézményi reform egyéb elemeinek egyidejű és maradéktalan megvalósításával együtemben vezethető be.

5. Az a sokat hangoztatott érv, amely szerint "a tandíj bevezetésekor alapvetően megváltozik a hallgató viszonya a felsőoktatási intézményhez és az oktatáshoz, megrendelőként fellépve jobb pozícióból követelheti az oktatás színvonalának emelését" csakis akkor értelmezhető, ha az ily módon elképzelt "megrendelői szerephez" megfelelő környezet rendeződik hozzá, azaz:

- biztosítottak a hallgatók jogai hivatkozott megrendelői szerepük érvényesítéséhez,
- biztosítottak a szabad tanárválasztás maradéktalan megvalósulásának jogszabályi és pénzügyi feltételei,
- nemcsak a tandíjnak, de a képzési normatívának is van bértartalma, amely a hallgató választása alapján növeli a képzésben közvetlenül résztvevők bérét,
- jogszabályilag garantáltak az oktatókkal szemben támasztott követelményrendszer elemei,
- megvalósul az országon belüli ekvivalencia és az intézmények közötti átjárhatóság,
- a felsőoktatási intézményekkel és képzési programjaikkal kapcsolatosan érvényesül a munkaerőpiac kontrollja.

6. Tandíjat szedni csak működő hallgatói hitelrendszer, és megfelelő hallgatói juttatási rendszer elemeinek kidolgozása, feltételeinek megteremtése után,

működésének megindulásával egyidőben lehet.

7. A hallgatói tandíjnak garantáltan az intézményeknél kell maradniuk, azok plussz bevételét képezve. Elfogadhatatlan a tandíj bevételeinek a felsőoktatási költségvetésbe való tervezése. Az intézmény költségvetési támogatása nem csökkenhet a tandíjszedés miatt.

8. A hallgatóktól beszedett tandíjakból csakis a képzésben közvetlenül résztvevő szervezeti egységek, műhelyek részesedhetnek, csakis közvetlenül a képzéssel összefüggő fejlesztések támogatására, valamint a képzésben közvetlenül résztvevők béréhez történő hozzájárulásra fordíthatók. A hallgatói önkormányzatoknak meghatározó szerepük kell, hogy legyen a pénzek felhasználásának kontrolljában.

9. A tandíj felső határa a képzési költség fix százalékában legyen maximálva, mégpedig képzési szintek, képzési formák és szakterületek szakmailag megalapozott közvetlen képzési költségeinek átlaga szerint differenciáltan. E keretek között az intézmény maga döntsön a tandíj mértékéről.

10. Tandíjmentességet élvezők körét az intézményi tanács határozza meg.

11. A tandíj befizetésének ütemezése, a hallgatói juttatások mindenkori ütemezésével egyezzen.

12. Elengedhetetlennek tartjuk a hallgatói juttatások egységes rendszerben való kezelése koncepciójának kidolgozását.

13. Az országos központi hallgatói alap helyett, decentralizáltan intézményi szintű hallgatói alapok döntsenek az egységesen kezelt hallgatói juttatások rendjéről. A hallgatói önkormányzatok meghatározó szerephez kell, hogy jussanak a döntésekben, azaz többségi részvételüket biztosítani kell a hallgatói alap kuratóriumában.

*OFÉSZ Választmány
Budapest, 1992. szeptember 26.*

TANDÍJ

Javaslatok, vélemények

Felröppent a hír, hogy a következő tanévtől a felsőoktatási intézmények diákjai tandíjat lesznek kötelesek fizetni. Bár több riportot hallhattunk, olvashattunk és a tervezet is megjelent már, az elképzelés mégis kidolgozatlanak látszik. A nyilatkozó illetékesek többször keveredtek ellentmondásba önmagukkal és kollégáikkal, bizonytalanságban és teljes értékű információk nélkül hagyva az érdekelteket.

Hogy világosabban lássunk, megkerestük Dr. Bársony Istvánt, a BTK tanulmányi osztályának vezetőjét, aki kérdésünkre, hogy mi a helyzet a tandíjjal, azt válaszolta, hogy eddig csak bizonytalan kijelentéseket hallott e témában, hivatalos rendeletet pedig nem kapott, így csak akkor tud kompetensen nyilatkozni, ha akár rendeleti, akár törvényi úton kiadott, mindenre kiterjedő, részletes tájékoztatással rendelkezik.

Mégis kíváncsiak voltunk, mit szól a "tanuló ifjúság" a tandíjrendszer bevezetéséhez, ezért bejárva az egyetemet, megkérdeztünk néhány hallgatót.

Azonban meg kell jegyeznünk, hogy az alábbiakban közölt vélemények nem lapunk állásfoglalását tartalmazzák, egyszerű felmérésről van szó. Eppen ezért vesszük a bátorságot, hogy akár szélsőségesnek tetsző megnyilvánulásokat is leközlünk, hiszen a képhez ezek is hozzátartoznak.

A megkérdezett diákok többsége a tandíj bevezetését nem, vagy csak bizonyos megszorításokkal tartja elfogadhatónak. A legelső kérdés, ami szinte mindenkinél felvetődött, az volt, hogy miként egyeztethető össze az ösztöndíjrendszer, amely az egyes egyetemek saját hatáskörébe tartozik, egy államilag elrendelt tandíjrendszerrel. A legtöbben úgy gondolták, hogy a

tandíjat csak úgy szabadna fizetni, ha annak kizárólagos felhasználója maga az egyetem lenne (és nem az állam), mégpedig oly módon, hogy az így bejövő összeget visszaforgatná az ösztöndíjrendszerbe. Azaz: a tandíj fizetését tanulmányi átlagtól tenné függővé, melyet az egyes karok, vagy akár maguk a tanszékek állapítanának meg.

Többekben felmerült a gondolat, hogy a rendkívül rossz anyagi helyzetben lévő diákok nem fogják tudni kifizetni még a két-három ezer forintos tandíjat sem, így sok arra alkalmas ember kirekesztődne az egyetemi oktatásból, míg jobb anyagi helyzetben lévő, de talán rosszabb képességű hallgatók, kettésekkel ugyan, de könnyedén eljutnának a diplomáig. Egy harmadéves hallgató szerint akár valamiféle "osztálytagozódás" is létrejöhetne a diákok között.

Sokan javasolták azt, hogy akik már bejutottak az egyetemre, azok mentesüljenek a tandíjfizetés kötelezettsége alól, hiszen ők anélkül kezdték meg tanulmányaikat, hogy erről az ötletéről egyáltalán hallottak volna, azaz a fizetés bevezetését felmenő rendszerben látják lehetségesnek.

Egyes nyugat-európai országokban a problémát hitelrendszerrel oldják meg (például Svédországban), azaz az állam az egyetemistáknak tanulmányaik kezdetén nagy összegű hitelt ad, melyet az egyetem 'befejezése után kell részletekben törleszteniük. Ez a megoldás azonban Magyarországon egyelőre nem képzelhető el, mivel az államnak nincs megfelelő anyagi háttere, a friss diplomások fizetése pedig csak a megélhetésre elég.

Voltak olyan elképzelések is, hogy a hallgatóság alapítványoktól kérhetne támogatást, de kérdés az, hogy az alapítványok rendelkeznek-e a megjelölt anyagi eszközökkel.

Az egyetemisták nagy része úgy gondolja, hogy ha bevezetik a tandíjat, akkor a befolyt pénzből az oktatás színvonalát kellene emelni, például a hallgatók által javasolt vendégtanárokat meghívni, több kulturális programot szervezni. Egy tavaly végzett friss diplomás véleménye szerint ha az oktatás színvonala a jelenlegi szinten marad, semmiképpen nem támogatná a tandíj bevezetését.

Máskor az egyéb juttatások emelése és a kiadások (jegyzetárak, stb.) radikális csökkentése esetén elfogadhatónak tartanak egy ésszerű tandíjat.

Több megkérdezett tanár véleménye szerint a tandíj fizetésével el lehetne érni azt, hogy a diákok komolyabban vegyék a tanulást és az órára járást, ezáltal emelkedne az egyetemi színvonal. Erre egy hallgató azt válaszolta: nem tartja valószínűnek, hogy a diákok komolyabban vennék az órák látogatását, hiszen "ha unalmas a moziban a film, akkor

hiába fizetted ki a jegy árát, úgyis elalszol".

Utoljára egy az átlagnál jóval nehezebb helyzetű diákot kérdeztünk meg, egy Erdélyből jött C kategóriás hallgatót. Szerinte a mostani alapítványi ösztöndíjrendszerük nem teszi lehetővé továbbtanulásukat tandíj bevezetése esetén. Mivel a román állam teljesen elzárkózik támogatásuktól, a Bolyai Társaság képtelen őket finanszírozni, ezért megtörténhet, hogy az erdélyi diákoknak abba kell hagyniuk magyarországi tanulmányaikat és nem lesz több lehetőségük arra, hogy magyar nyelven oktató felsőoktatási intézménybe járjanak. Zárszóként pedig csak annyit: a megkérdezett tanárok és diákok egyaránt elhamarkodott és nem meggondolt lépésnek tartják a tandíj bevezetését a közeljövőben.

Sarkadi Livia
Kossuth Lajos Tud. Egyetem
(Lehallgató, Debrecen)

"Keep left - look right!"

Imádom utazni. Mindig szerettem volna távoli tájakra eljutni, megismerni idegen kultúrákat, városokat. Erre idáig nemigen volt lehetőségem. A reményt mégsem adtam fel, talán majd egyszer...

Ezen a nyáron főiskolánk földrajz-tanszéke Anglia, Wales és Skócia területére szervezte a lassan hagyományossá váló külföldi terepbejárást, amelyen én is résztvehettem. Az előkészületek után július 20-án tanárainkkal és 36 hallgatóval végre elindultunk a nagy túrára.

A kezdet ugyan nem volt egészen késésmentes (egyik társunk ugyanis kicsit kitolta az indulás időpontját), de ez senkit nem tudott megingatni abban a hitében, hogy jól fogja érezni

magát. (Nem is csalódtunk.) Ausztrián keresztül mentünk és csak éjjel 2-re érünk a München melletti szállásra. Másnap reggel "kipihenne" - kb. 4 óra alvás után - folytattuk az utat. Átsuhantunk Luxemburgon, éjfélre már Brüsszelbe is értünk, ahol a később megszokottá vált ritmusban néztük meg a főváros központi nevezetességeit - 1 óra alatt. E rövid megálló miatt még láttuk, ahogy kompunk kifut Oostende kikötőjéből... lekéstük. De így legalább a "felkelő nappal" hajózhattunk át a csatornán és szikrázó napsütésben pillantottuk meg Dover fehér szikláit.

Már azt gondoltuk, megérkeztünk, ám az Európa keleti feléből érkező turistákat külön tortúrának vetik alá.

Egyenként kellett a "hatalmuk teljes tudatában" lévő bevándorlási hivatal munkatársai elé járulnunk. Ők döntenek el, beléphetünk - e az országba, vagy sem. Ha nem találnak valakit szimpatikusnak a beszélgetés során, hiába van meg minden okmánya, pénze, visszaküldhetik. Szerencsére mindenki megfelelt a helyi elvárásnak.

Első igazi élményünk Canterbury építészeti remekének, a katedrálisnak a megtekintése volt. Mindenkit lenyűgözött szépsége, hatalmas mérete, nemkülönben a városka sajátos hangulata. Greenwich-be tett rövid kirándulás alkalmával ritka élményben volt részünk: egyszerre állhattunk a keleti és a nyugati féltekén - terpeszállásban!

E kitérő után délre már Londonban voltunk. A Hyde Park melletti szállásunkon végre 2 nap után zuhanyozhattunk is. Éjszaka lett, mire újjászülette elindultunk fölfedezni a várost. A londoni közlekedésről annyit érdemes tudni, hogy a gyalogosoknak nem árt a jó reflex, ez akár életet is menthet. A

száguldozó járművek csak annyira lassítanak, hogy még éppen átérj a túloldalra. Az sem mindegy, hogy merre nézel, mielőtt lelépnél az útra. Könnyítésül ugyan felírták az aszfaltra, hogy "look right", de ha már egy kicsit is nem figyelsz...!?

Aki viszont nem vállalja a felszín veszélyeit és lemegy alá, azt talán a "tube" sajátos labirintusa kényszerítheti meghátrálásra. 3 napot töltöttünk Londonban. Ezalatt bejártuk a Towert, felmentünk a Szent Pál székesegyház kupolájába, voltunk a British Múzeumban, a Soho-ban, valamint láttuk és hallottuk a Big Bent, és megcsodálhattuk az

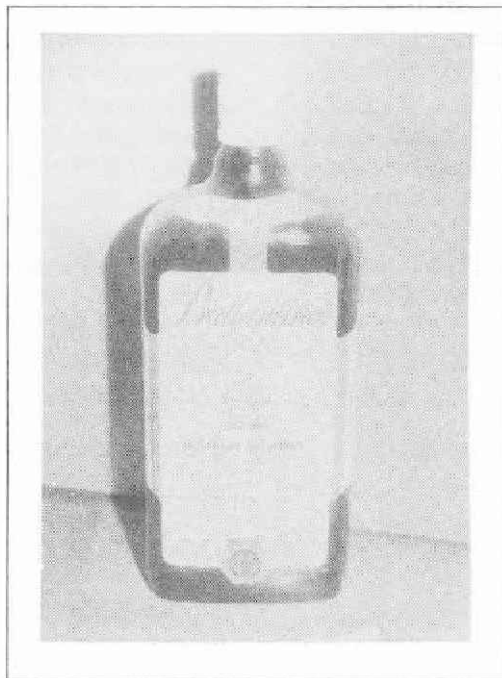
őrségváltást a királyi palotánál, a maga zenés parádéjával. Felejthetetlen emlék marad a Tussaud-panoptikum, ahol történelmünk nagyjai és nevezetes egyéniségei társaságában fotóztuk le egymást. Az árakról: egyik este elmentünk néhányan fagylaltozni egy szolid kis "cukrászdába". Hosszas sorbanállás után megkaptuk az áhított fagyikelyheket, amelyek fejéenként 4 fontba kerültek (1 font - 153 Ft volt). Nem vettünk több fagyit Angliában.

A negyedik napon felkerekedtünk meghódítani a skót felföldet. Stonehenge titokzatos szikláit jártuk körbe, de a rejtély az rejtély maradt,

A következő állomás a régi egyetemváros, Oxford volt. Mi tagadás, szívesen lennénk ott (is) hallgatók! Este értünk Liverpoolba, így már szokásos tempónk sem volt elég a város megnézéséhez. A renénytelen faladatnak voltak, akik nekivágtak, mi inkább belülről is megnéztünk egy "Pizza Hut" éttermet. (Laktató élmény volt.)

Ha aludtál már buszon, akkor sejtetted, hogy milyen hosszúra nyúlt az az

éjszaka, amit aznap éjjel "túléltünk". Reggel a walesi ébredésnél már mindennek éreztük a buszt, csak kényelmesnek nem. Sebaj, a táj szépsége, vmint a koromfekete agyaggala bányamúzeuma kárpótolt bennünket "mindenért". (Azért az esőnek éppen akkor nem kellett volna esnie, de hát Anglia az Anglia. Egyébként az időjárásra e kevés kivétellel egész úton nem panaszkodhattunk.) Szakmai élmények után Shakespeare szülővárosába értünk. Szülőházát eredeti bútorokkal rendezték be, mely egyben múzeum is. Fájó szívvel hagytuk ott ezt a virágba öltözött, mesebeli kisvárost.

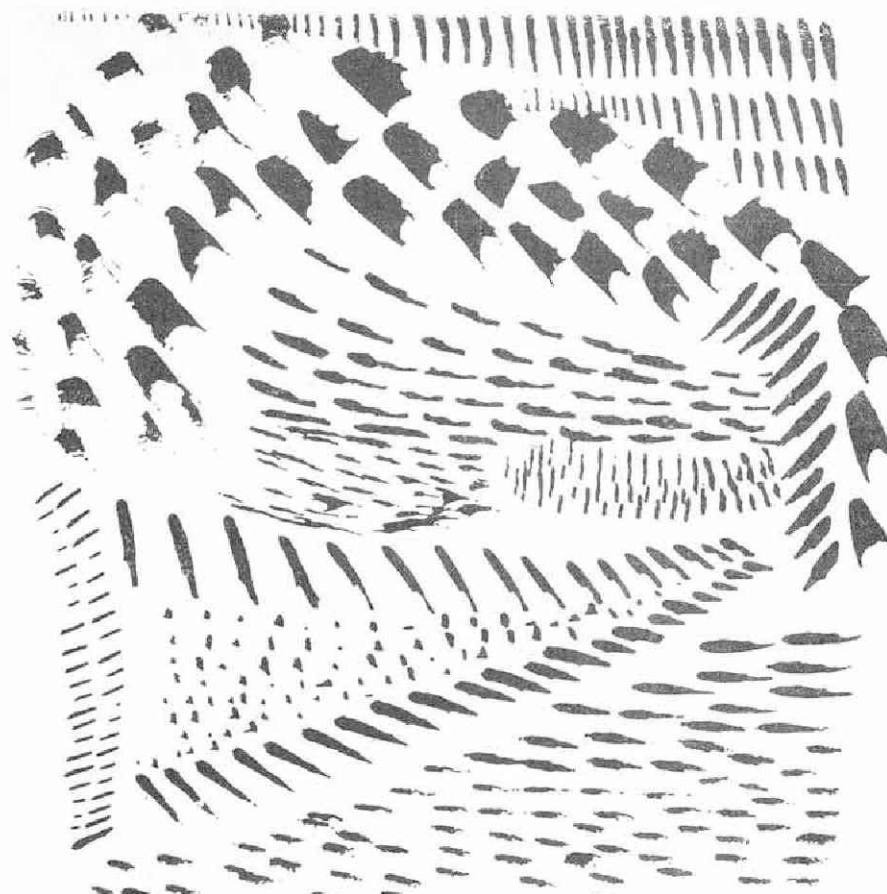

Sokak számára a nap fénypontja következett: a skót whiskygyártás fellegvára Duffton. Itt születik a glennfiddich-i whisky. Az üzemben skót szoknyás kísérőnk megmutatta a különböző gyártási részfolyamatokat, majd a séta végén kóstolót kaptunk a termékből. (Annak, aki szereti a whiskyt, nagyon ízlett.)

Az út felénél elértük túránk legészakibb pontját, Elgint, innen a legendás Loch Ness felé vettük az útirányt. Szörnyet ugyan mi sem láttunk, bár a szörnymúzeumban nagyon bizonygatták, hogy létezik. Erről a kiállított fotók sem győztek meg bennünket. A skót táj egyébként kivétel nélkül mindenkit lenyűgözött: a hullámzó mészkősziklák a kurta gyepszőnyeg, ahol rengeteg csavart szarvú birka legelészik, a tavak, patakok, kicsiny vízesések és a jellegzetes skót kastélyok. (Szellemet és sajnos nem láttam, de ez biztos az én hibám.)

Így értünk a világ egyik legszebb városába, Edinburghba. Felmentünk (a város fölé magasodó) várba: lélegzetelállító volt a panoráma. A skótok méltán lehetnek büszkék fővárosukra.

Yorkba érve sajnos tudatosult bennünk, hogy innen már tényleg visszafelé vezet az út. Ismét áthaladva Londonon ezúttal elértük a kompot. Ülőhely hiányában ki hol tudott, ott aludt: asztalon, földön, szabadon választva. A reggel Brugge-ben talált minket. Kietlen, fátlan beton és kőrengetegben tettünk ébresztőnek egy kis sétát. A csatornák, régi templomok és műemlékek látványosságuk mellett kicsit riasztólag hatottak. A "zöld", melyben tobzódtunk 2 hétig, nagyon hiányzott. Utunk utolsó állomásán, a német kisvárosban már vacsorával vártak bennünket. A konzervek után újra felfedeztük az ízeket. Leghosszabbnak az utolsó nap tűnt. Az Alpok csodálatos hegyei között az 5 órás út is 15-nek tetszett. Éjfél volt, mire átléptük a magyar határt és süttött a nap Szegeden, mikor megérkeztünk. Csodálatos volt. Minden kényelmetlenséget feledve, ami a viszonylagos olcsósággal együtt jár, bátran mondhatom: életem egyik legszebb 2 hete volt ez a hosszú, hosszú út.

VÁROS

Krishna - tudat és balekség

Mottó: "Ember vigyázz!" (Tragédia II. szín)

"Hogy lehetsz ilyen konzervatív?" - kérdezte egy ismerősöm, amikor a Dugonics téren a boldog arcú Krishna-hívő közeledését egy fejrázással utasítottam el. Miután az első meglepetésből felocsúdtam, egy olyan válasz kerekedett belőlem, melyet kicsit félve ugyan, de közreadnék. Nem a véleményemtől tartok, hanem attól, a másik hangot támadásnak veszik, s az efféle közösségek lételeme a nagy megbántottságtudat.

Úgy gondolom, az a Krishnás, aki állandóan abajgat a szökökútnál, legszemélyesebb magánügyembe, vallásomba kíván beleszólni, legyen ez a vallás akár ateizmus, muzulmán hit, avagy kereszténység.

Belekever egy olyan helyzetbe, ahol rosszul értelmezett emberbarátságból sokan hagyják kábítani magukat, olyan kérdésekről, melyeket nem ismernek.

A probléma talán ott kezdődik, bárkit, aki szóval közeledik hozzánk, közel engedünk magunkhoz - hiszen annyira kevés ilyen ember van... Eszünkbe se jut, hogy rosszat akarhat. A jól megszokott reklámmódszerrel kezd el győzködni bennünket, s a megszólított beidegződött szokása szerint beveszi a mondottakat - miért is erőltetné meg magát, hogy gondolkodjék? Pedig ráférne.

Először is, miféle beszélgetés az, amelyben végül pénzt akarnak kiszedni belőlünk?

Már elnézést a példáért, de azért, mert a moziban a jegyszedő nénitől megkapom a belépőt, ezzel még ő nem vált barátommal!

Szabadelvű - e az az ember, aki saját életfelfogását nem bemutatja, hanem Rád akarja erőltetni? Sőt, ezt nem is tagadja egy pillanatig sem! Szerintem az így gondolkodót először figyelmeztetni kell, egy másik személlyel áll szemben, amely szabad és független.

Eljutottunk a súlyosabb problémákhoz. Ahhoz, hogy mi, volt alattvalók, akárcsak sokan elődeink közül, akik behódoltak egy rossz eszmének, ugyanezt tesszük egy egyelőre előjeltelen gondolatvilággal. Miközben "szuperfree-k" vagyunk...

Ha már veszel egy jegyet a fesztiválra, döntöttél egy vallási ügyben, s erről fogalmad sincs - pedig 200 Ft-tal támogattad Ur Swami egyházát. Az ilyen ügyek azonban nem egyenlők a nagy közös bulival, sípval, dobval, nádihegedűvel. Most leszek a "legbunkóbb": ezek LÉTKÉRDÉSEK. Aki ezt nem érti, ne vitatkozzék vallásról és Istenről.

Én itt megállnék, hiszen elég, azt hiszem, idáig elmondani egy véleményt, ha valaki nem járatos az indiai filozófiában. (Amivel szintén át lehet verni.)

Még végül annyit: ez az egész Hare Krishna - vállalkozás nem liberalizmus és konzervativizmus problémája, hanem az emberi jogok tiszteletben tartásának kérdése. A keresztény - keresztény európai egyházak (melyek egyébként a II. vatikáni zsinat óta egységesen az ökomenizmus politikáját folytatják, mindössze két-három vallást - köztük a Hare Krishna - mozgalmat - , kizárva a világon létező összes vallási közösségből) ha felhívják a figyelmet bizonyos kérdésekre, csak annyit szeretnének elérni:

Viselkedj egyéniségként és ne hagyd magad személyes ügyeidben befolyásolni. Ha valami belső késztetést érzel magadban, tájékozódj, keress, gondolkodj, s utána dönts belátásod szerint! Ne higgy mindenkinek! Szép közhelyek, ugye, európai magyar?...

Oláh Kálmán

Október 23-a Cukrászüzem

Furcsa ez a mi középutas, szélsőségektől mentes kormányunk. Mintha a "nyugodt erő" kapkodó idegbolonddá kezdene válni. Nem is csoda, hiszen annyi bajon kell úrrá lenniük. A gazdasági csőd, Bős és egyéb napi rendszerességgel megjelenő savanyútejszagú gondok. Meg is van mindig mindenre a magyarázat: az előző rendszer aljas-alantas - így meg úgy visszamaradt torzszüleménye.

Na de itt van ez a 23-a. Ez az aranyos, kicsi, 3 éves engyem-bengyem huszonharmadikácska. Ez egy új politikai berendezkedés, egy szebb, de mindenesetre szabadabb világ szülte. Csakhát a szülinapi tortára rápötytyent valami. A politikai és propagandasajtóban fényesre subickolt cukormáz tetején hogy-hogy nem , kis kopaszodó emberkék kezdtek masírozni. Mit masírozni! Ordítózni a pult mellett álló főcukrász felé, hogy nem akarják hallani munka közbeni fütyörészését, mert az nem volt hajlandó első ultimátumukra (késésről szó sem volt) kinevezni, bocsánat felfogadni a tehetségtelen cukrásztanulót.

Aztán kiderült, hogy a sok kis hajtalan egy része nem a természet szeszélye által szabadult meg fejbőrén termő dús csimbókjaiktól, hanem olló vala a tettes. A médiákban pedig megindult a pletyka a bőrfejű nemzedékről. Milyen jó, megint van kire, mire fogni a dolgot.

Gondolkodjunk csak egy kicsit, szabad vagy csak szabados államban élünk. Mert hát a torkoknak, ugyebár a belügyminiszter sem tud parancsolni. Úgy látszik még akkor sem, ha előre tudja, hogy ezek a torkok hazánk legfőbb közjogi méltóságát fogják lehányjni. Úgy látszik csak az államfőt nem illeti meg a szólásszabadság. Hol van a büszkeség uraim? Az a sértett 56-os önértzet, a demokrácia rendőrbotokon is áttörő hangoztatása? Mindez megszűnik, ha önök válnak rendőrré? Rablóból a legjobb pandúr?

Ha szétnézünk a polgári demokráciák politikai akciókat rendező műhelyében láthatjuk, hogy egyszerűen sehol sincs lehetőség az okt. 23-ai-hoz hasonló rendzavarásra. A belügyminiszter sem úszná meg utólagos magyarázkodásokkal. Az erőszak és emberirtás jelképei pedig felemelésre sem kerülhetnének.

Mint sokan mondják, egy folyamat első pillanatának vagyunk tanúi. Nem hinném. Esetleg első perceinek, óráinak, hiszen aki kicsit is figyeli a politika történéseit, tudja, hogy ez nem valaminek a kezdete, hanem a következménye. Az előzmények jól követhetőek. Hogy fasiszta jelképek először tűnnek fel hivatalos ünnepségen? Hát istenem! Ez csak a kisebbik baj. A gond ott kezdődik, hogy ezt el is nézik, sőt a kormány tagjai védelmükbe is veszik a jelképmutogatókat. "Sajnálatos eseményként" aposztrofálták az incidenst. Nem sajnálatos, de felháborító, hogy a

Belügyminisztérium által rendezett ünnepségen a rendzavarás megakadályozására semmit sem tesznek.

Milyen jó volt az a három év előtti pillanat, amikor Szűrös Mátyás vezérletével egy ország kikiállította köztársaságát. Akkor érezni lehetett az összhangot a társadalomban az egészséges politikai vérkeringést, a bizalmat.

Ez a keringés vett más irányt mára. A "demokrácia" direktbe termelte ki saját szennyését. Ez valahol azonban természetes. Az viszont már nem, hogy saját szennyését nem kimosni akarja, hanem takarózásra használja fel.

Így a kötelező haladási irányból előbb körforgalom lett, majd ahogy a tábla is hirdeti:

Király Ernő

Egy új színház tervei

Beszélgetés Kormos Tibor igazgatóval

"Azt akarom, hogy Magyarország legjobb színháza legyen a Szegedi Nemzeti Színház" - kezdi a 109. évad beköszöntőjét Kormos Tibor a Szegedi Nemzeti Színház igazgatója. Valóban nem mindennapi távlatok. A kitérőt tervekről és az igazgatói széki megtett útról kérdezem őt.

- *Hogyan kezdődött a színházi pályafutásod, pontosabban mikor kerültél először kapcsolatba a színházi játékkal?*

- A Főiskola földrajz-rajz szakos hallgatója voltam. Akkoriban működött és élte fénykorát a ma már legendássá vált Szegedi Egyetemi Színház. Akkor játszották Déry:

Óriáscsecsemő c. művét Paál István rendezésében. Majd ami konkrétan az én fellépésemet jelenti a színpadon az Örök Elektra c. előadás, ahová fiúkat kerestek. A JATE klubban talán még ma is megvan az a kép, amelyen Margitai Ágit fojtogatom... Ezekből az időkből talán egyik legmeghatározóbb élményem a közönség, s a közönséggel való kontaktus megtalálása, de talán ez ma is így van. Érezni, ahogy reagálnak a színpadon levő történésekre, s ha kell hát önkritikát gyakoroltat a színésszel.

- *Miként folytatódott az Egyetemi Színház élete?*

- 2-4 évenként megrendezésre került egy fesztivál, ahol a különféle amatőr színpadok és csoportok adták elő darabjaikat. Ekkor ismerkedtem meg Árkosi Árpáddal, aki a miskolci egyetemre járt. A fesztivál után Árkosi lejött hozzánk Szegedre. 1974-ben volt egy csúcs előadásunk a Kőműves Kelemen, ahol semmiféle díszletet nem használtunk. Ezután egy érdekes kirajzás indult el. Paál István Pécsre ment rendezni, majd Szolnokon folytatta munkáját. Az ő példáját többen is követték. Paál István után Árkosi lett a rendezőnk. Majd én lettem a színpad vezetője, s ezután már csak rendeztem, 10 évig irányítottam a klub munkáját. Majd a színpad szétválik több tagozatra. Ekkor jön létre: A JATE KLUBSZÍNPAD

- *A szérválás mennyire változtatta meg az addigi létfarmátokat?*

- Természetesen folytatódott a munka, s ennek ékes bizonyítéka, hogy bemutattuk Shakespeare Othelloját, valamint 90-91-ben a Machbetet, amelynek Bicskey Lukács volt a főszereplője.

- *91-ben volt az az ominózus pályázat?*

- Igen. A színházi élet megújítása címen hirdették meg. Terveinkről kellett írunk, s arról, hogy ezeket milyen poszton kívánjuk megvalósítani.

- *És milyen szerepet szántál magadnak?*

- Az igazgatói állást pályáztam meg.

- *És elfogadták a pályázatod?*

- Nem. Az első forduló eredménytelennek bizonyult. Majd megkérték az összes résztvevőt, hogy sziveskedjenek összeülni, és a jó ötletekből összegyűrni valami kivitelezhető. Mondanom sem kell, hogy ez nem ment, abszurd elképzelés, hisz valamilyen módon

mindenki a saját munkáját tartotta legjobbnak. Majd kiírtak egy újabb pályázatot, ekkor már konkrétan az igazgatói székre. Ezt is megpályáztam.

- *És hogyan fogadták a fellépésed, mint leendő igazgatóét?*

- Elképesztő hírek terjedtek el a városban. Többek között ilyenek, hogy ugyan mit akar egy amatőr rendező a színház élén. Szörnyű káosz uralkodott. Majd a Közművelődési Bizottság szavazott 2 jelöltre. A végső döntés az én sikerem hozta.

- *Miként kezdődött a munkád?*

- 1992-ben kerültem a színház élére, de ezt az évadot csak befejeztem, hisz már kész darabokat játszottak. Ami már igazán az én irányításommal indult az 92-93-as évad, tehát a mostani.

- *Mennyiben más ez, mint a többi évad?*

- Csak a repertoárunkat kell megnézned. Azt hiszem ennyire sokféle és különböző előadást talán egy színház sem mert műsorára tűzni.

- *S ehhez talán az is hozzájárul, hogy igen sok vendégművészt hívtál meg rendezni.*

- Valóban. Pl. a most színen levő Konyhát Lukács Andor rendezi, de ő viszi színre O'Neill: Utazás az éjszakába c. művét. A Holdbeli csónakost M. Kecskés András rendezi, nem is beszélve Paál Istvánról, aki 1993-tól fog nálunk dolgozni. Ugy érzem, hogy az új darabok és a felújítások a legkülönfélébb igényeket is kielégítik, s erről a közönség is így fog vélekedni.

- *Köszönöm a beszélgetést és kívánom, hogy a mottóban megjelölt tervek minél előbb megvalósuljanak!*

Bozóki Gabriella

Ludas Matyi a mennybe ment.

Október 8-án, csütörtökön temették el Árkus Józsefet. Hiányát már régóta éreztük a megszűnt Parabola, de főleg a Ludas Matyi halálával. Jó humort írni az egyik legnehezebb dolog a világon. Az általa szerkesztett újság egyike volt azoknak a lapoknak, amelyeket úgy vettem kézbe, hogy tudtam, nem csalódhatok bennük. Egy hét politikai eseményeit taglalta a Ludas úgy, hogy csak őt olvasva is tudtam, mi történik a nagyvilágban.

Tette mindezt olyan minőségű humorral, hogy minden problémámról megfeledkezve röhögtem végig őket. Az történt vele, mint minden nagy dologgal. Hiánya ébresztett rá, hogy mennyit jelentett nekem, és gondolom sokaknak. A Ludas Matyi meg most is létezik, de ez árnyéka a régi árnyékának. Azt sem értem, hogy amikor két Ludas volt, miért a régit (Árkus félét) nevezték újnak?

De ez mindegy, az elnevezés legyen a legkevesebb. A másik Ludas a Szuhay Balázs féle. Az egyszerűség kedvéért Szudasnak fogom nevezni. A Ludast és a Szudast összehasonlítva egy barátom jut eszembe, aki a Niagara robaját a csap kinyitásával illusztrálta. A Szudas egyszerűen olvashatatlan. A poénok gyengék és ennek több oka van: nem jók a kiválasztott problémák. Ezerszer lerágott csontok ezeregyszer megismételve. Kettő: nem jó a megfogalmazás. A poén legyen rövid, lényegre törő. Nagyon fontos, hogy mindig új oldalról közelítsen meg egy problémát. A Ludasban és a Szudasban is nagy szerepe van a rajznak. A rajz és a szöveg között nem lehet egyértelmű párhuzam. Megnézve a rajzot, kell, hogy a szöveg megleljen.

Legyen több, más, de alkossanak egy egészet. A Szudas olyan, mint egy képeskönyv kisgyerekeknek. Itt a kép, alatta meg az, hogy mit ábrázol. A rajzok kivitelezése még képeskönyvszintű sincs. A Szudas nem a nulla szintjén áll, hanem jóval alatta. A rossz humor kevesebb a semminél.

Bocsássa meg nekem mindenki, hogy egy ember halála kapcsán ilyeneket írok. A magyar humor egyik legnagyobb alakja távozott el közülünk. Munkássága olyan magasra tette a léceket, hogy nincs remény a túlszárnyalására.

ALTERNATÍV ZÓNA

A CALANDAI DOBOK

LUIS BUNEL: A CALANDAI DOBOK (UTOLSÓ LEHELETEM)

A calandai dobok megállás nélkül, vagy legalábbis szinte megállás nélkül peregnek nagypéntek déltől nagyszombat délig. Arra a sötétségre emlékeztetnek, mely Krisztus halálakor lepte el a földet: a föld rengésére, a széttöredezett sziklákra, a templomkárpit kettéhasadására.

Gyermekkoromban alig két-háromszázan doboltak. Most több, mint ezren: hat-, vagy hétszázán dobon és négyszázan nagydobon.

Nagypéntek délelőtt a főtéren, a templom előtt gyülekeznek az emberek. Mindenki csendben várakozik, nyakába akasztott dobbal. Ha valaki türelmetlenségéből megveri a dobját, a tömeg azonnal elhallgattatja.

Délben, a templom első harangszavára hatalmas dübörgő hang támad: mint valami földrengés, úgy tölti be a falut. Az összes dob egyszerre pereg. Megfoghatatlan izgalom lesz úrrá a dobolókon, mely nemsokára mámorra fokozódik. Két órán át játszanak így, aztán körmenetvé alakulnak, amit El Pregón körmenetnek hívnak. (A pregón a hivatalos dob és a kikiáltó neve.) Ez a menet elhagyja a főteret, és végigjárja a falut. Az utolsók még el sem hagyták a teret, olyan nagy a tömeg, amikor az elsők már megint ott jönnek, a másik felől.

A körmenet alatt végig a Jézus szenvedése történetét zsolozmázzák.

Öt óra tájban pár perces csend következik, aztán újra megszólalnak a dobok, és másnap délig meg sem állnak.

A dobolás öt-hat különböző ritmust követ, ezekre még most is emlékszem. Ha két csapat, mely két külön ritmust visz, találkozik egy utcasarkon, megállnak egymással szemben, és a két ritmus összecsap; órákig is eltarthat a dolog. A gyengébb csapat végül átveszi az erősebb ritmusát.

Meglepő, hatalmas, kozmikus módon, mely kollektív tudatalattinkra hat, a dobok remegése a földet is megremegteti a lábunk alatt. Ha az ember ráteszi a kezét egy ház falára, érzi a remegést. A természet átveszi a dobok ritmusát, és ez egész éjjel tart. Ha valaki elalszik a dobpergésbe burkolózva, azonnal felébred, mihelyt a dobpergés eltávolodik és magára hagyja őt.

Hajnalra a dobok bőrét vérfoltok borítják. A sok dobolástól véresre sebesedik az ember keze. Pedig kemény munkáskezek azok.

Szombat reggel egyesek kimennek a dombra, a falu mellé, hogy megemlékezzenek a kálváriáról. A többiek tovább verik a dobot. Hétkor megint gyülekeznek, a temetési körmenetre. Az első déli harangszóval mindennek vége. Legalábbis egy évre. Bár egyesek egy idejig még a legszürkébb hétköznapokon is különösen szaggatott hangon beszélnek Calandában, mert még bennük van a dobok ritmusa, pedig a dobok akkor már rég elhallgattak.

A DEMOKRATIKUS CENZURA ESZKÖZEI, AVAGY KIS HAZÁNK IS AMERIKÁRA KACSINGAT

"A cenzúra nemcsak úgy működik, hogy valaki ceruzát fog és kihúz egy sort egy könyvből, sem úgy, hogy leparancsol a polcra bizonyos lemezeket. A cenzúrának más formái is vannak." (Frank Zappa)

A 91-es év szilveszterén egy jó ismerősömmel heves vitát folytattunk a cenzúra létéről és mibenlétéről, ő megszállottan hajtogatta, hogy személyi jogaink sérthetetlenek, szólás és sajtószabadság van (szerintem csak szaltószabadság), s ha valakit ebben korlátoznak (v. betiltják), jogában áll az alkotmánybírósághoz fordulni. És?! Na ne röhögtesse! Egy biztos, a demokratikus cenzúra játékszabályait (t.i., hogy tiltsuk be azt amit akarunk, anélkül, hogy ehhez fizikailag is megjelenő gondolatrendőrségapparátust kelljen fenntartanunk), már tanuljuk, új rendszer, új példaképek és új értékek.

Most, az "átmenet" időszakában még működnek régi, bevált módszereink reflexei, mindkét oldalon, de új példaképünk Amerika (igaz, mi Európát hajtogatunk, de Európa meg Amerikát), úgyhogy a világ legszabadabb országát tekintjük példaképünknek ("szabad országban, szabad emberek azt csinálják, amit szabad").

Az amerikai cenzorgépezet működését teljesen áttekinteni innen lehetetlen. Vannak szembeeső tények, módszerek, melyeket láthatunk és értékelhetünk, s ahogy az új Hölgyfutár példája mutatja, meg is tanulhatunk.

Olyan emberek pofázhatnak, és pofáznak is bele a kultúra, a művészetek életébe, akik saját pszichopata jellemüket egy egész ország, sőt az egész emberiség mértékének tekintik. Jesse Helms szenátor gondolatai valahol John Wayne legendáiban járnak, havas tájak, szikrázó floridai tengerpart, csillogó fenyők, délceg cowboyok világa a művészet lényege ebben rejlik és mindent el is követ, hogy ebben ki is merüljön.

Robert Mapplethorpe fotóművész képein havas tájak helyett harlemi tájak elevenednek meg, délceg cowboyok helyett lerobbant narkósok. W. S. Burroughs világa elevenedik meg, ez az ő valósága, nem a floridai tengerpart. Helms szenátor, politikai hatalmánál fogva (nicsak Torgyán biztosan példaképének tekinti) mindenféle támogatást megvont tőle, kiállításait betiltotta. Ennyi. (persze hülye, hogy nem fordult a magyar alkotmánybírósághoz) Ez a politikusok által irányított támogatási rendszer a legprofibb gyeplő Amerikában, csak meg kell húzni, s az érintett éhenhal.

Egyébként ugyanez a szenátor a Philip Morris cég jelentős anyagi támogatásával a háta mögött, heves harcot indított az iskolai szexuális felvilágosítás, a különböző fogamzásgátlók (óvszerek) terjesztése, reklámozása ellen.

Az amerikai törvénykezés mint politikai testület egyre pofátlanabban és erőszakosabban avatkozik bele a művészeti életbe. Jesse Helms neve mellett még megemlíjtük Judith Toth nevét, aki 1986 februárjában benyújtott javaslatában a pornográfiát illető törvénykezés kiterjesztését követelte a lemezekre, kazettákra, CD-kre. Emellett támogatta Joseph Owens képviselő is. A javaslatot 36/30 arányban elfogadták. Az Amerikai Egyesült Államok elnöke (Ronald Reagan) 1985-ben egy nyilvános beszédben az egész hanglemezipart pornográfának minősítette.

A pornográfia vádjá alá esett szinte minden műfaj, Prince, Mötley Crue, Big Black, Rapeman, Frank Zappa, Captain Beefheart, sőt az amerikai eszmény Bruce Springsteen és a Jacksons is. A pornográfia kiterjesztése hanghordozó anyagokra, már nálunk is kezdetét vette. Kb. egy évvel ezelőtt egy ismerősöm több lemezét elkobozták a vámnál (postai vámnál! Tehát felbontották a lezárt postai csomagot), az anyagokat pornográfának minősítve. Hang és nem képlemezekről lévén szó, úgy látszik, hazánk gyermekei amerikai angolból már szlengszinten is értik a nyelvet, ám vakok, hisz a sok pornóvideó minden további nélkül zöld utat kap.

Ezen anyagok között ott volt pl. a Big Black Songs About Fucking-ja amely csak 10 helyen kapható az országban. Érdekes. Persze a művészetek politikai oldala is ingerlően hat, álljon itt tipikus példaként a 2 Live Crew együttes esete, ők dolgozták fel Bruce Springsteen Born in the USA című számát, Banned in USA (Betiltva Amerikában) címmel. A reakció? Aki cenzúráról mer beszélni, betiltják. Ez történt itt is. És még lehetne sorolni a példákat. A hatalmi gépezet (v. demokrácia) közvetett v. közvetlen úton beleszól a művészi élet szinte minden területébe, és itt nem szélsőséges politikai akciók, propaganda betiltásáról van szó.

Az politika. Ez kreativitás, alkotás, képek, szavak, hangok. Kis hazánk szar anyagi helyzete megengedi a rafináltabb cenzúra létrejöttét, s ennek jelei a felszín alatt meg is mutatkoznak.

Ahogy Antall József mondta gúnyosan röhögve a TV-ben, ebben az országban mindenkinek lehetősége van érvényesülni (itt tegyük hozzá az alkotni szót is), akinek sok pénze van. Akinek nincs: pech. HAHA!

Na pá, előre az egyesült Európáért!

Bróder Ferenc

KOYANISQUATZI: KIZÖKKENT VILÁG

Végtelen a felhők pillantása és végtelen egy homokszem is.

A pusztákról esőszagot és sötét felhőket hoz a szél, nyugtalanul kavarnak a sötétszürke fűszálak és a hideg nád. Varjak kiáltanak utánad, békák ugranak lépéseid elöl a görcsösen rángatózó pocsolják iszapos mélyébe.

Kiáltások.

Fénylő, hideg acélnyilakként fúródnak át mindenem.

Kuporodj a földre, mert fölötted a csillagok kiáltoznak, fekete, fényes dühük száll a puszta felett.

Süsd le szemed.

Ú, mennyire más volt, mikor a csillagok éneke aranyszalagként hullt a földre, fénnel árasztva el a csöndet, és amit megérintettek, az tiszta lett, mint a kristályok mélye.

Feküdj a földre.

Érzed a vérszagot? Érzed, hogy a földnek mindenütt vérszaga van?

Emberhússá válik kezekben a kenyér.

Embervérré poharadban a víz!

Nem hallod ezt a mindenből feltörő sikoltást, a világnak ezt az embertelen üvöltését?

Gonosz féreg rágja az agyvelőket, eszelős állatok visítanak, marcangolják egymást az elégedett arcok mögött.

Halkan hull az eső.

Ilyen halkan és kitartoan hulljon, amíg megtisztít mindent a rátapadt vértől és mocsoktól.

Végtére is az emberi szemnél tisztábbat még nem teremtettek a világon.

Való-e hát, hogy olyanok legyenek szemeink, mint a felbolydult hangyaboly?

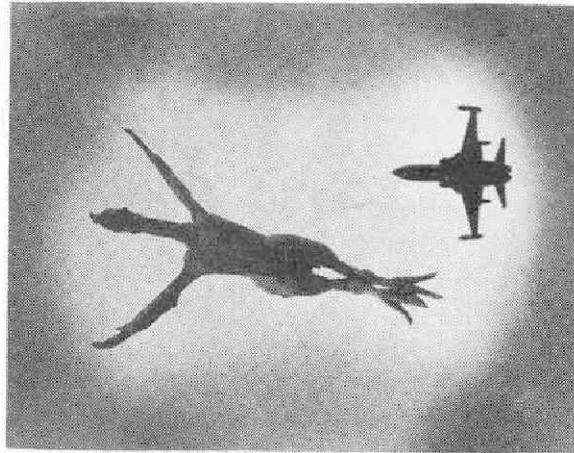
A Nap rég lement.

Mindennél hosszabb ez az éjszaka.

A teremtményekből feltör az üvöltés.

*- részlet -
Zelei Péter*

Nukleáris agymosás

Elég cifra helyzet alakult ki Magyarországon egy évvel az első szabad választások után. Tekintélyelvű, ügyetlen kormányzat, európai szellemiségű, de sokszor hibázó liberális ellenzék, politikailag közömbös vagy megfoghatatlan választópolgárok, akik kritikus helyzetben sokkal érettebben viselkednek, mint akik rájuk hivatkoznak. S mindezek mellett a korai kapitalizmusra jellemző, szabadrablásos még-nem piac, a klerikalizmus és a nyugati kultúrmocskok együttes jelenléte, és joghézagok mindenütt. Ebben a közegben pedig boldogan lubickolnak a szocialista nagyipari lobbyk.

Az elmúlt rezsim politikai hatalmát több, rendkívül erős gazdasági érdekcsoport támogatta. Az MSZMP Központi Bizottsága és a gazdaság közötti viszonyrendszer egyszerű földi halandó számára átláthatatlan volt. Mindnyájan emlékszünk még a "zöld bárókra", a mezőgazdasági lobbykra, vagy a nyereségesnek feltüntetett, és közben az állami támogatást habzsoló, valójában veszteséges és dicsőséges nagyiparra. S itt az ismert tyúk és tojás eset. Vajon a veszteséges nagyüzemek politikai támogatása tartotta fenn a puha diktatúrát, vagy a mindenható párt hatalma hagyta vegetálni a nagyüzemeket?

A lobbyk közül valószínűleg az energetikai lobby volt a legerősebb, s hatalmát ma is megtartotta. Gondoljunk csak egy-két nagyon közismert tényre. A bős-nagymarosi vízlépcsőrendszer szükségességére való hivatkozások közül az első helyen szerepelt a villamosenergia-termelés. Ez annak ellenére így volt, hogy a gát ügyében a vízügyi lobby volt az igazi hunyó. Az iparban már régebben is ott dolgozó energetikusok pedig azt mesélik, hogy az energetikában egyetlen statisztikai mutató volt fontos: ki tud több energiát felhasználni. Ennek gazdasági célszerűsége könnyen átlátható a csodálatos környezetszennyezésről nem is beszélve.

Az energialobbyk egyik csendes, de ma úgy tűnik legerősebb ága az atomlobby. Az atomerőművek építése kezdetben egyetlen célt szolgált: az atombombák különböző típusaihoz szükséges anyagok, elsősorban a plutónium gyártását. Mellesleg elektromos energia is keletkezett, s később ez a cél vált elsődlegessé, különösen az 1973-as olajválság után. Azóta nagyon sok minden világossá vált. Az atomerőművek tervezésekor nem gondolták át a hulladék elhelyezésének problémáját, sem azt, hogy hogyan bontják le az erőműveket. A különösen súlyos csernobili atomerőmű-katasztrófa, és számos kisebb-nagyobb baleset, üzemzavar pedig az egészségügyi kockázat és a biztonság kérdéseire irányította a figyelmet.

Ugyanakkor el kell ismerni azt is, hogy az energiatermelés ma elterjedt legtöbb fajtája így vagy úgy súlyosan környezetszennyező, ill. az erőforrások egy része kimerülőben van. Ezért kerültek világszerte előtérbe az úgynevezett megújuló erőforrások, ill. a szennyeződést ki nem bocsátó megoldások. Az energiatermelés kérdései, az atomenergia veszélyeinek taglalása azonban nem fér be e cikk keretébe.

Visszatérve kedvenc atomlobbynkhöz rá kell ébrednünk, hogy az atomerőmű építésben érdekelték fáradhatatlan manipulációs tevékenységbe kezdtek. Annak idején még a Németh-kormány visszalépett a szovjetekkel való szerződéstől, amelynek tárgya a paksi atomerőmű újabb blokkokkal való bővítése. A visszalépés egyik oka az volt, hogy egyelőre nincs szükség újabb alaperőműre, hiszen gazdasági szerkezetünk alapstratégiája a pazarlás volt.

Szóval legelőször is egy jó energiapolitikai koncepcióra lett volna szükség. A választások előtt az MDF-nek is volt elképzelése az energiapolitikáról, sőt a kormány első hivatalos energiapolitikai koncepciója, ha nagyon erőtlenül is, de az energiatakarékosságon alapult. Ebben a koncepcióban az is benne volt, hogy még egy-két évig egyelőre nem kell újabb alaperőmű kérdésében dönteni.

Ehhez képest atomlobbnyk, hogy úgy mondjam szemérmetlenül erőteljes kampányba kezdett az újabb atomerőművek építése mellett. Első lépésként többször is iderángatták Teller Edét, a H bomba atyját, a hidegháború egyik gerjesztőjét, a csillagháború egyik szorgalmazóját.

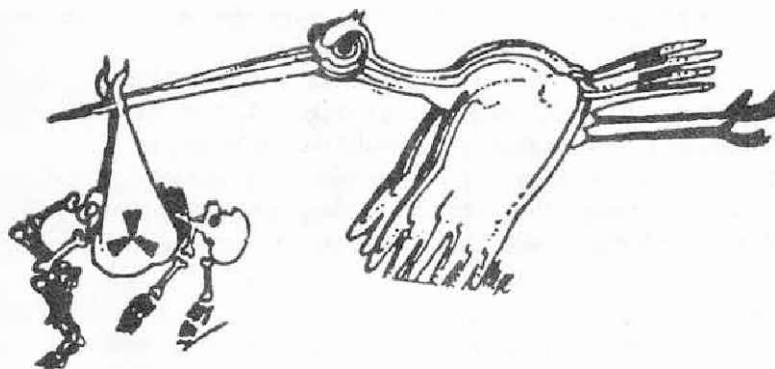
Teller Edét az emberek többféleképpen ítélik meg. Vannak, akik a "híres tudóst" látják benne, míg mások - s valószínűleg ők vannak többen - már a meghívás tényét is abszurdnak érzik, akik nem értenek egyet azzal, hogy tudását a hadiipar szolgálatába állította.

Teller Edé jött, messélt - és nem győzött. Hiába aggattak rá különféle kitüntetések, hiába kapott díszdoktori oklevelet, attól ő csak az maradt, aki volt: egy kis, militáns öregúr, aki ellentmondást nem tűrő hangon bizonygatta, hogy egyedül az atomerergia az üdvözítő, és aki minden kérdést, érvet elutasított. Teller meghívása öngól volt az atomlobbnyk. Annyira átlátszó volt, hogy nagyon sokan felháborodtak.

Körülbelül ebben az időben 1991 januárjában kaptam felhívást egy OMF-tanulmányban való részvételre. A tanulmány tervezett címe: Alaperőmű-építés társadalmi elfogadhatóságának kérdései. Hát nem mondom, ravasz. Az energiapolitikai koncepció még csak akkor alakulhatott, az idő tájban a második változat készült el (azóta a harmadikon dolgoznak), de a nem tudjuk még miről döntést siettetni kellett, annál is inkább, mert a Parlament el volt foglalva a kárpótlással és a mindennapi Expónkkal, most érdemes gyorsan kihasználni valami kis joghézagot. Egyébként a tanulmány szerzőgárdája csupa objektív és független, semmiféle erőműépítésben nem érdekelt szakértőkből állt, mint például az Erőműtervező Vállalat vezetője, a Paksi Atomerőmű Vállalat tudományos igazgatója, az Ipari Minisztérium egyik osztályvezetője, a BME Atomfizika Tanszékének vezetője stb. Nem is igen értettem, hogy hogyan kerülök oda. Mindamellet az azt hittem, hogy ez a tanulmány is döntéselőkészítő anyagának készül, amiben a pro és kontra érveket el lehet mondani.

Arra azonban, ami szinte azonnal bekövetkezett nem számítottam. Még egy hét sem telt el és a Televízióban megjelentek a Paksi Atomerőmű Vállalat reklámjai. Hasonló jelenségnek vagyunk tanúi most, mint annak idején a vízlépcső építésekor. Az OVIBER szép színes prospektusokkal bizonygatta nekünk, hogy nem élhetünk vízlépcsők nélkül. Az atomerőmű TV-reklámjai is szép színes felvételekkel bizonygatják, na mit gondolnak mit, azt hogy az atomenergia a "legzöldebb" megoldás. Egyszerűen elkezdődött a nukleáris agymosás. A TV-reklámok egyébként nagyon meggyőzőek:

- 1., A Paksi Atomerőmű Vállalat biztonságos, botor lakos, ne félj tehát, sőt a háromszoros biztonság minden bajt megelőz.
- 2., Kapunk sugárzást az világűrben, az élelmiszerekből, mit nekünk az az iciri-piciri, amit Paks jelent plusz terhelésként.
- 3., Az atomerőművek nem bocsátanak ki széndioxidot, mint azok a csúnya szénerőművek, nem okoznak üvegházhatást. Örvendjünk tehát, mert most azonnal építünk egy-két ezer atomerőművet, és már meg is oldottuk a globális felmelegedés problémáját.
- 4., Ugyanez savas esővel. A csúnya szénerőművek kéndioxidot bocsátanak ki, ami savas esőt okoz. Örvendezés megismételhető, az előbb említett egy-két ezer atomerőmű ezt a kérdést is megoldja.
- 5., S végül a legzöldebb megoldás: füstös, szürke meddőhányók és elpusztult erdők képe váltakozik takaros atomerőművekkel és tiszta égbolttal. Ez csak úgy ismétlésképpen, hiszen az ismétlés a tudás anyja!

eredményeit sajtótájékoztatón mutatták be a MUOSZ-ban, ahol mindjárt sok újságíró van. Kínos gondossággal ecsetelgették a reprezentatív mintavétel technikáját, gondosan elkerülve azt, hogy a kérdések feltevése volt a részrehajló. Olyan kérdésekre, hogy miért cserélnék fel a szovjet függőséget egy sokkal erősebb francia függőségre, vagy hogy egy hasonló időben végzett közvéleménykutatás szerint a lakosság inkább az energiahatékonyságra szavazott, nem tartották érdemesnek válaszolni.

Az EDF május végére összehívta a második sajtótájékoztatót is, ahol egy tanulmányt fognak osztogatni az újságíróknak. Ebben - hű, micsoda véletlen - benne lesz, hogy az atomerőmű csökkenti a kéndioxid kibocsátását(?), és környezetvédelmi szempontból minden oké. A kockázatot persze aligha fogják kidomborítani.

Az úgynek van azért egy szépséghibája is. Az EDF-nek több az adóssága, mint a teljes magyar államadósság. Érthető, hogy égetően szüksége van megrendelésekre Kelet-Európában. A kockázat és a hulladék a miénk, a termelt villamos áram egy része - törlesztés fejében - az övék. Ugye milyen ismerős, hiszen az osztrákoknak is árammal fizettünk volna azért, hogy tönkreteszik Visegrádot és Nagymarost.

S végül nagyon csodáálkoznék, hogy ha az OMF tanuló végkicsengése nem az lenne, hogy előttünk csak két út áll: az egyik az atomerőmű, a másik az, hogy gyertyával világítunk. Különben is az atomerőmű csökkenti a kéndioxidot, savas esőt, globális felmelegedést, lásd mint fent, örvendezés ismételhető.

Jut eszembe, a Magyar Környezetvédelmi Egyesület is főnixként támadt fel hamvaiból. Egyre-másra rendezi a vitaesteket, aminek az a végkicsengése, hogy mégiscsak az atomerőmű a legjobb (persze mindjárt a vízlépcső után, ha még emlékeznek az Egyesület dicső véleményére).

Csak aztán valahogy oda ne jussunk, hogy amit a Németh-kormány (az utolsó kommunista kormány) nem akart ránk erőltetni, azt az energiahatékonyság lehetőségeinek kihasználása nélkül, a gazdasági struktúra átalakítása nélkül, a szabadon választott demokratikus kormány erőltesse ránk.

Persze annak az értetlenkedő olvasónak az is eszébe juthat, hogy ha ez a legzöldebb megoldás, akkor vajon miért antinukleáris az egész zöld mozgalom, de hát nem szabad az apró részletekkel túl sokat törődni.

Atomlobbnyknak persze Teller Edén kívül is vannak szövetségesei. Itt van például a kitűnő EDF, az Electricite de France, a francia atomerőműépítő vállalat. Nem vesztegették az időt, azonnal közvéleménykutattak egyet. Persze nekik könnyű, saját különbejáratú cégük van, ami abszolút objektíven méri neki a közvéleményt már húsz éve... Hát az EDF elhatározta, hogy megment bennünket attól a fránya szovjet villamosáram-exporttól, és mindjárt két 1000 MW-os blokkot épít Pakson. Na most azonnal ki is derült, hogy a magyar nép 60%-a keblére ölelne egy atomerőművet, főleg azért, mert az a legolcsóbb megoldás. Hogy azóta angol meg amerikai meg egyéb számadatok vannak arra vonatkozóan, hogy ez a legdrágább, az ugyan kit érdekli?

Persze az EDF agymosási technikái meglehetősen jók. A közvéleménykutatás

Mangel Gyöngyi

I R O D A L O M

"NEKÜNK MÁR NEM LESZ FORRADALMUNK...DOLOGGÁ, TÁRGGYÁ VÁLTUNK"

- Az alábbi levélinterjú 1989 nyarán készült TAR SÁNDORRAL -

- *Mi az oka, hogy eddig senkinek nem adott interjút? Nem keresték, vagy Ön zárkózott el?*

- Ennek semmilyen különös oka nincsen. Egyszerűen az a helyzet, hogy valószínűleg alaptermészetemből fakadóan nem szívesen teregetem ki magánéletem részleteit. Aztán meg én nem tudok olyan szép és okos dolgokat mondani, mint pályatársaim, egy csomó kérdésre bizonyára zavarba jönnék, az ilyen jellegű képzettségem meglehetősen gyatra. Abban sem hiszek, hogy az olvasót valóban érdekli az, amit magamról ilyenkor elmondanék, hiszen mint hivatalnokot, rendőrt, munkahelyi vezetőt, lakásszomszédot, stb. eddig soha nem érdekelte, olvasóként ugyanezt az embert ugyan mi tenné kíváncsivá?

Másfelől pedig úgy gondolom, hogy az író írjon, ez az ő társadalmi szerepe, nem az önmutogatás, ezt megteszi úgyis az írásaiban. Csak zárójelben teszem hozzá, hogy magam is, ha tehetem, elkerülöm az írói, költői nyilatkozatok élvezetét, mert roppant idétlennek, olykor megalázónak érzem, különösen amikor saját műveiket is elmondják, általában egy sereg könyvvel megrakott polc előtt feszengve, "kötetlenül". Ettől függetlenül természetesen engem is megkerestek már többen ilyen céllal, a valóság azonban az, hogy nem túl sokan. Egy esetben álltam kötélnek: a Rádióban válaszoltam Széll Júlia kérdéseire munkahelyi vezetőm írásos utasítására, dacára a többszöri menekülési kísérletnek.

- *Nemrég az Alföldben jelen meg a Te országod című novellája. Ezt méltarva*

írja Esterházy Péter a Hitelben /88-3/:
"Én Tart nem ösmerem... csak úgy elgondolok magamban egy férfit, aki debreceni szobájában ül és hírt ad." Az az érzésem, Ön "csak" művei révén van jelen az irodalmi köztudatban. Így van-e, s ha igen, miért rekesztődött - rekesztette ki magát az irodalmi élet nyüzsgéséből?

- Jól érzi, valóban csak az írásaimmal vagyok jelen az irodalmi köztudatban, és ebben semmi kivetnivalót nem találok. Én egy gyárban dolgozom, lakótelepen élek, és egyedül. Ez sok mindent meghatároz. Megszabott időben kezdek és meghatározott időben végzek a gyárban. A két időpont között a gyár, az állam igyekszik belőlem a legtöbb fizikai és szellemi erőt kiszívni, amiért egy jelképes térítést fizet. Ennek általában a fele visszaáramlik hozzám, a maradékból megpróbálom regenerálni magam holnapig. Így élünk. Ehhez formálódik viselkedésünk, anyagcserénk, ruházatunk, vágyaink, szerelmünk - egész életünk. Már az is önrablás, hogy írásra adtam a fejem, meg kellett volna elégedni az olvasással, az is már a luxus kategóriába tartozik. Egyszerűen nincs időm, hogy belesodródjak az irodalmi élet nyüzsgésébe, de szándékom sem igen, egy kicsit idegen nekem az a világ. Így alakult.

A munkahelyemet nem hagyhatom ott, mert az írásból nem élnék meg szabadúszóként, de lehet, hogy ezt csak bebeszélem magamnak, nem tudom. Azt hiszem, ezen már nem tudok, nem lehet változtatni. Ha íróként nem is, magánemberként viszont bárkit szívesen látok, mindenféléről beszélgetünk, ami nem

mindig irodalom, és nem is mindig tartozik a nyilvánosság elé. Laza, kötetlen kapcsolatom van sok szerkesztősséggel, a Televízióval, Rádióval, a Filmgyárral, többnyire írásokat várnak tőlem, amikkel én - szégyenemre - általában adós maradok, vagy nem tudom tartani a határidőket. Ez nyugtalanít, de aki ismer, az tudja, hogy nekem sem könnyű.

- *Mi a véleménye a mai irodalmi közállapotokról? Egyáltalán, mit jelent napjainkban "vidéki írónak" lenni?*

- Látja, ez is olyan kérdés, amire nem tudok tisztességes választ adni, mert nem ismerem annyira az irodalmi közállapotokat, hogy véleményt formáljak, pontosabban nem vagyok úgy részese az irodalmi életnek, hogy arról ítélek. Amit sejtek: nem mindig az írás minősége tesz naggyá, vagy épp mellőzötté néhány alkotót, és emiatt ebben a meglehetősen érzékeny társaságban bizonyos feszültségek az írástudók és a hatalom, vagy hatalmi csoportok között. A kérdés másik része is zavarba ejt, nem voltam még fővárosi író, így nem tudok különbséget tenni a vidéki és fővárosi író között. Attól tartok, ez a különbség valójában nem is olyan lényegi. Az igazság valahol ott lehet, hogy sok alkotó a fővárosba költözik, mert ott vannak az országos lapok, a kiadók, az úgynevezett irodalmi élet, miáltal vidéken egy bizonyos vákuum keletkezik. Ez például Németh Lászlót egyáltalán nem zavarta. Engem sem, de ez az egyetlen, ami közös bennünk.

- *Új kötete fülszövegében azt írja, parasztcsaládban nőtt föl, Hajdúsámsonon. Mondana néhány szót gyermekeveiről, ifjúságáról? Milyen családi és közösségi hatások érték akkoriban?*

- Néhány szóban a gyermekevekről nehéz beszélni. Idilli, és varázslatosan szép lehetett volna egy hatalmas tölgyerdő tőszomszédságában lévő, a falutól legtávolabb eső tanyán élni, de nem volt az, mert lépten-nyomon közbeszólt a történelem és a családi bajok. Járnai például egy kutya tanított meg, volt egy kuvaszhoz húzó, korcs nagy kutyánk, fogtam a szőrét a hátán

és ő méltóságteljesen sétált velem lefelé a mindig tyúkszaros, tehéntrágyás udvaron. Aztán jöttek az oroszok, és Malinovszkij egyik alkalmazottja agyonlőtte. A malacokat és a tyúkokat is. Apámat nem, aki katonaszökevényként bújkált otthon, ő megúsza kétnapi ácsorgással a konyhasarokban, a fal felé fordulva. Nagyon finoman fejezem ki magam akkor, ha azt mondom, nem voltunk tehetősek, gazdagok. Pedig nálunk mindenki, úgyszólván mindig dolgozott, amennyit csak bírt. Nem panaszként mondom, a történelmi parasztcsaládokban a gyerek is munkaerő volt, amellet, hogy mi, gyerekek, nem rajongtunk érte. Egy szoba-konyhás lakásban laktunk, csak a romantika kedvéért mondom, nádfedelel volt, az eresz alatt fecskék, verebék raja tanyázott, az öreg vályogban egér. A konyhában laktunk valamennyien, ahogyan ez még ma is sok helyen szokás, de kora tavasztól késő őszig ennek nem volt jelentősége, mert állandóan a szabadban, az erdőben vagy a szántóföldön voltunk. Volt díkó, búboskemence, csikóstűzhely, rézmozsár, petróleumlámpa, vajverő, csecses korsó, elléskor az első tejből anyám gulásztát főzött - de ez már mind a néprajzosok területe.

Nem éhezünk, de soha semmiből sem volt elég. Anyám ösztönös ősi tehetsége etetett bennünket egyik napról a másikra, de ő volt, aki általában utólag gondolkozott, és ebből olykor kisebb-nagyobb katasztrófák támadtak. Sajnos, az alkohol sem volt idegen tőle, bár mai mértékkel kisasas volt ebben a szakmában. Nagyon szép hangja volt, és egy nyírfakéreg-darabbal két tenyere között minden dallamot el tudott fújni. Büszke, szabad ember volt, amit az elmégesedett népidemokrácia sem tudott összetörni benne, aztán gyári segédmunkásként megszáradva ment nyugdíjba, majd meghalt valami kórházi gép csöveivel az ereiben anélkül, hogy valaha is elégtételt kapott volna.

Ifjúkoromban a diákélet egy kollégiumban, és az albérletek - mindegyik ezernyi hatással. Az állandó pénzzavar - ma így mondják,

ha valakinek nincs pénze. Nem fagyalatra, rágóra, diszkóra, hanem egy kiflire, vonalzóra, tuskihúzóra. Mert otthon sem volt, és az egyik hiány gerjeszti a másikat. Albérlőként már kereső ember -voltam, kezdő technikusként 1160 forintot kerestem valami látszatmunkáért, és elkezdtem élni azt az életet, amit sokezernyi más, csendes, megtűrt, az életen átsettenkedő sorstársam. Nehéz erősnek lenni ebben az életben. 18 évig.

- *Gépipari technikumban érettségizett, és verseket írt. E két dolog között csak látszatellentmondás feszül, vagy talán a gépészet kényszerpálya?*

- A gépipari technikum valóban kényszerpálya volt, a világon semmi vonzalom nem volt bennem a gépek iránt, nekünk akkor még rádiónk sem volt, és ha annakidején egy autó a tanyánk felé tévedt, mindenki kiszaladt az útra, de még a biciklit is megbámultuk. Anyám úgy döntött, hogy mindhárom gyereket továbbtaníttatja akkor is, ha ők éhen pusztulnak, mert valamikor ő is tanulni szeretett volna, de nagyapám ezt meggátolta, így - gondolom - saját feltörekvő igyekezete célját a gyerekeinél próbálta elérni. A nővérem gimnazista volt, a bátyám föld-szereteten nem fogott az akarat, egyelőre beállt parasztnak, de később, leszerelése után, mégis el kellett mennie, nem volt munka, az összes lehetőség a téesz volt, ahol például az egyik ünnepélyes zárszámadáskor minden tagnak be kellett fizetni ötven fillért a nagy Lenin-kép alatti asztalnál, ennyit osztottak. A szüleim szándéka vitt egy gyakorlatias pályára, nekem ebbe nem volt sok beleszólásom, én csak menni akartam, mindegy volt, hogy hová, úgy gondoltam, lenni kell egy másik életnek is, legalább a közelébe jussak. Ma már tudom, másik élet nincs.

A versírás magától jött, vagy talán inkább attól, hogy rengeteget olvastam már gyerekként is. (Talán a másik élet vágya, a sóvárgás miatt?) Aztán kitűnő irodalomtanáraink voltak, az általánosban Bíró Ferencné, aki Ady-rajongó volt, vagy a technikumban Varga József tanár úr, egy európai műveltségű, igen szigorú

ember, mindkettőre mint emberre is felnéztem. Akkor a technikumban a humán tárgyak egyenrangúak voltak a műszaki ismeretekkel, három kemény helyesírási hibával meg lehetett bukni. De azt sem nézték jó szemmel, ha valaki nem tudta, hogy a Bostoni Teázás akkor volt, amikor Csokonai született. (Nem Lili, hanem a Vitéz Mihály.) Úgy gondolom, ezért nem feszül ellentmondás a kétféle érdeklődés között, de meg kell jegyezni, a humán tárgyakból mindvégig erősebb voltam.

- *Miért hagyott föl a versírással?*

- A versírással nem hagytam fel, de számomra a vers magánügy. Az én életformámban olyan, mint amikor valaki magában beszél. Nagyrésztük éppen ezért rossz, tipikusan dilettáns. Egy kötetnyi egyébként Hald Alíz tulajdonában van.

- *Írásai a társadalom, a lét periferiájára szorult emberekről szólnak. Harminc éve munkáskörnyezetben él, úgy tudom, jelenleg is művezetőként dolgozik. Novellái szociográfiai pontosságúak és tömörségűek. Hogyan ír, milyen módszerekkel alkot?*

- Már régen nem vagyok művezető, miután ennél magasabb létrafokokat is megmáztam, közös megegyezéssel leváltottak. Harminc év alatt - itthon és az NDK-ban is - sok munkahelyet megjártam gyáron belül, így nem nehéz beleélni magam bizonyos helyzetekbe. Életemben három nagy közösségi élmény játszik szerepet: a kollégium, a hadsereg és a gyár. Ez utóbbi bizonyult a legmarkánsabbnak, itt az emberek úgy fogadtak be, mintha mindig közéjük tartoztam volna, és nem kértek érte semmit. Látták a jelet a homlokkomon? Nem tudom, hogy történt, de ma is ők a legjobb barátaim. Így aztán könnyű a dolgom az írással: a műhelyek, csarnokok, rakodó rámpák, szerelő-gödrök, raktárterek minden zugát ismerem, a környezet-leírással tehát nem kell bajlódni. De ismerem azt a népet is, amely itt él, minden bajával, örömeivel, titkával, és itt élek én is. Ezeket csak össze kell rakni, ilyen egyszerű a módszer. Egyszerűbben: a helyszín egy már "belakott" környezet, az emberek pedig

modellként segítenek beszédmódjkkal, alakjukkal, külső megjelenésükkel, míg a történet részeiben igaz, egészében általában kitalált a novelláknál, a szociográfiáknál soha.

- *Mennyire ragaszkodik saját élményanyagához? Ha igen, akkor munkatársai, környezete miként fogadják, hogy megírja őket?*

- A saját élményanyagomhoz csak annyiban ragaszkodom, amennyiben az a katalizátor szerepét tölti be egy történet leírásához. A szociográfiák esetében valami emberi vonzalom, együttérzés, vagy ennek a teljes hiánya indít el. Magnót évek óta nem használok, van olyan írásom, amit két évig "csináltam", azt hiszem, jó is volt, és nem volt erőm nyilvánosságra hozni, valamiféle bennem kialakult erkölcsi gátlás miatt. Nehéz az emberek szemébe nézni, ha megtudják, hogy az irodalom tárgyaivá váltak. Sokáig küszködtem ezzel, évekig titkoltam bűnös hajlamomat, mígnem a Vízipókot egyszer elolvasta egy unatkozó síkköszörűs. Aztán továbbadta. Aztán a gyári nyomdába elkezdtek sokszorosítani, hiszen az egész gyár ismerte a szereplőket, ráadásul én is abban a műhelyben dolgoztam. Mindig sejtették, hogy valami nem stimmel nálam. Volt, aki gratulált, mások zavartan elfordultak, egy ember pedig megfenyegetett a bírósággal, rólam meg szakadt a víz. Csak a főszereplő nem értett semmit, hogy miért ugratják őt állandóan Vasmariskával (így nevezték el a szobrot), és miért röhögik állandóan. Emiatt rettenetesen szégyeltem magam, és nagyritkán, ha vele találkozom, még ma is. Húszévesen leszázalékolták, és nem tudok attól a gondolattól szabadulni, hogy ehhez én is hozzájárultam. Ráadásul az egész történet, úgy ahogy van, nem is vele esett meg - nincs esélyem rá, hogy ezt valaha is, magamat mentve, megértessem véle. A többiekkel később rendbejöttek a dolgok, egy közös bulin, a Keleti Főcsatornánál nagy ivászat és dorbézolás közben megverték egy léccel és belelöktek a vízbe. De ezt már mókásan, viccből, és nem is fájt. Röhögtünk, kiabáltunk,

az már csak apróság volt, hogy én nem tudok úszni.

- *Azt írja valahol, hogy körete megírása közben sokat segítette Önt K.J. Miben segítette, s föloldható-e ez a monogram?*

- K.J. az Kenedi János monogramja, kritikus, esszéista, újságíró, nem is tudom pontosan meghatározni a foglalkozását, mivel a nyilvánosságból már sok éve kizárták. Számomra felfoghatatlan ismeretanyaggal, kritikai érzéssel, értékítélettel, következetességgel és akarattal bíró ember, aki úgy lát, mint Bibó és Szerb Antal, és úgy él, mint Gandhi. A Profil, az első számizdat szerkesztésekor választotta ki betiltott írásomat, amel egyébként a régi Mozgó Világ pályagyőztes szociográfiája volt, azóta barátok vagyunk, nem túl gyakori, egy-két órás beszélgetések erejéig, ha éppen Pestre vetődök. Azzal segít, hogy nem akar befolyásolni, csak éppen elmondja a véleményét. Szerencsére azt is megértem, amit tapintatból nem mond ki. Szerkesztési, írástechnikai, olykor tartalmi észrevételei vannak, amikre, úgy tapasztaltam, oda kell figyelni. Egy amatőrnek a tárgyilagos, értő vélemény felbecsülhetetlen segítség. Hogy például most ez a befejezés túl érzélgős, fel kellene lazítani, vagy egy figurának az egyéniségéhez képest a beszédmódja túlságosan kulturált, stb. Ugy alakult, hogy minden kéziratomat ő látja először, meg azok, akik a postáját esetleg ellenőrzik. Aztán néha telefonál, mi van velem, dolgozom? Írjak! Néha ez is kell, az utóbbi időben egy kicsit himbál az élet, rám fér, hogy valaki ösztökéljen.

- *Írásaiban gyakorta találkozhatunk cigány szereplőkkel. Vannak-e a barátai között cigányok?*

- Abban a világban, ahol én élek, mindenkinek vannak cigány ismerősei, barátai, hiszen együtt dolgozunk, együtt élünk. Az mese, hogy a magyarság egésze egyértelműen szembenáll a cigányokkal és viszont. Természetesen közöttük is van olyan, akit nem szeretnék szomszédomnak, de nem szerettem azt a magyart sem, aki a szomszédomban lakott, és baltával

kellett kibontani az ajtaját, hogy halkítsa már le azt az értékes hifi-tornyát, mert három műszakban dolgozom, és nappal olykor be szeretném csukni a szemem.

- *Hogyan látja a cigányság közelmúltját, jelenét, lehetőségeit? Hol a helyük napjaink társadalmában? Mi a véleménye a Cigány Szövetségről, a Cigány Újságról, stb.?*

- Ez most megint nehéz kérdés. Ahogyan én látom, a cigányság egy része küzd azért, hogy asszimilálódhasson, a másik része sértődötten szembenáll. Most nem beszélek a cigány elitről, az értelmiségről és az üzletelőről, ők más világ. Az alapvető probléma az ország gazdasági összeomlása. Egy ilyen vert helyzetben nekik meg kevesebb jut, miközben a sanda politika elnézi, hogy némelyek szemében a cigányság csak nyűg a nyakunkon, élősködnek, nem dolgoznak, lopnak, stb. Megszületett az a szépséges kifejezés, hogy cigány bűnözés, nehogy összekeverjük valamivel. Érdekes, hogy például Svájcban hány nemzetiség tud együttélni minden probléma nélkül, míg nálunk, hányatott történelmünk során, ha a csőd szélére kerültünk, rögtön elkezdtünk zsidózni, a tót nem ember, Liszt Nándor köteteket írt tele román-gyűlölettel, ráadásul szellemesen. Azt akarom ezzel mondani, hogy a cigány kérdés nem faji kérdés, hanem gazdasági. És természetesen itt van a helyük köztünk, ne felejtjük el, hogy mi magyarok is sokáig idegen test voltunk Európában.

Ez a probléma is a fiatalok vállára nehezedik, mert mi nagyon elrontottuk. Tudjuk, hogy a nácik által elhurcolt és megölt cigányokért senki sem kapott jóvátételt. Nincs egy emlékműve áldozataiknak, stb. De van-e például cigány ábécé, vagy szótár? Egyáltalán kutatja-e valaki a történelmüket? Hiszen még azt sem tudjuk pontosan, hányfélék. A cigányozás, miként a zsidózás is az ostoba ember menekülése az igazság elől, és nem is veszélytelen. Mai szemmel nézve a lehetőségeik rohamosan csökkennek, a cigányok

válnak tömegesen munkanélkülivé, megszűnik számukra a munka, a legfontosabb szál, ami a társadalomhoz köti őket. Nem vagyok optimista.

A Cigány Szövetségről keveset tudok, a közszáj azt tartja, hogy marakodnak, berkeiken belül hatalmi harc dül. Hát düljön. Minden nép így kezdi, amikor az autonómia közelébe kerül. Nem kell ettől félni, és főleg nem szabad őket emiatt lebecsülni. Ez egy gyötrelmes folyamat, amely fent kezdődött, és talán még megérem, hogy végighömpölyög a putrik világáig. A Cigány Újsággal nem az a probléma, hogy jó vagy rossz, hanem az, hogy nem igazán cigány. Mintha magyarok szerkesztenék, magyaroknak, magyar módra. Talán ezen kellene változtatni, de hát én ebben sem vagyok szakértő. És miért nem kétnyelvű? Talán azért, mert a cigányság jó része sem beszél már a nyelvüket? Ez sem az ő mulasztásuk.

- *Ön hírt ad a mai magyar munkásságról. Ír a mindennapok kis nyomorúságairól, megaláztatásairól, szürkeségéről, ír tragédiákról, örömvillanásokról. Hogyan látja, milyen jövő vár hőseire Magyarországon?*

- Hőseimre, bizony, velem együtt, velünk együtt szomorú jövő vár, ezt teljes meggyőzőséssel állíthatom. Nem a ránkjövő szegénység, nélkülözés és mindaz ami majd ezzel együtt jár a nyomasztó, hanem a tudat, a lélek kilátástalansága, a totális kiábrándultság. A munkásnak a marxizmus megrokkolásával tudomásul kell venni, hogy mégsincs igazságos társadalom, nem volt, és most már nem is lesz. Ezt a letargiát nagyon nehéz megfogni, szinte már nincsenek külső jegyei sem. Csak nézünk a levegőbe. Nekünk már nem lesz forradalmunk, még emlékünks sem, dologgá, tárggyá váltunk. Ez az ország volt már ennél kilátástalanabb helyzetben is, de volt valami hit, ami ösztökélt, lökött előre, és nem ismerek el nagyobb bünt, ahogy ezzel visszaéltek. Ez egy becsapott nép, amellet, hogy tudatosan, módszeresen kifosztották. Nem jó erről beszélni.

- *Kik voltak azok, akiknek szellemi kisugárzása hatással volt*

gondolkodására, emberi és művészi világának kiteljesedésére? Nemcsak írókra gondolok. Akik nélkül Tar Sándor nem ez a Tar Sándor lenne?

- Mégiscsak az írókat venném előre, hiszen majd mindent tőlük tanultam. Thomas Mann szeszélyes következetessége, kivételes íráskészsége újraolvasva is mindig meglep. Az a tudatos építkezés, ami novellái közül talán a Halál Velencében című művében figyelhető meg leginkább: Aschenbach érzelmi összomlását párhuzamosan követi teste nyavalyáinak elhatalmasodása, közben elromlik az idő, kitör a járvány. Minden egy célért. A németek közül még Gottfried Keller volt rám valami megszabadító hatással, nem tudom, hogy pontosan miért. Aztán Du Gard, Tolsztoj, Turgenyev, Whitman, Cendrars elbeszélései, Camus, Kafkát késztszer is kellene mondanom, Joyce, Ginsberg, de nem akarok itt leckét felmondani, ha azt tenném, be kellene sorolni Gelléri Andor Endrét, Csáth Gézát, József Attilát szintén ismételve, és még sokakat. A mai alkotók közül Esterházy, Nádas, Mészöly, Mándi, hogy csak néhányat említsek, nem rangsorolva természetesen. De minden irodalmi hatás mellett ott van a valós élet

mindennapi, ismétlődő és kikerülhetetlen hatása, ez talán mindennél erőteljesebben determinál, mint a páncél rakódott rám az évek során, ha tetszik, ha nem. Meglepetés volt számomra annakidején Kenedi baráti körének megismerése, mert legyőzték a kishitűségemet, bíztattak, közben kijártam közöttük néhány egyetemi fakultást, csendben, észrevétlenül. A távolság dacára erős befolyással bírt a régi Mozgó Világ gárdája, Berkovits lezser és tartózkodó modora, Alexa Károly, no és a szerzők csapata, Hajnóczy, Petri és sokan mások. Összesen háromszor voltam a szerkesztőségben, mégis úgy éreztem, köztük vagyok. Nem sikerült azóta sem ilyen szellemi műhelyt találni.

- Mik a tervei? Készül-e újabb kötete?

- Természetesen írok, amikor az időm engedi, és ha lesz majd egy kötetre való, megpróbálom megjelentetni, úgy gondolom, ez természetes. Ehhez most már egy kis nyugalom kellene a magánéletemben, és persze folyamatos szív működés. Úgy egy éve elkezdtem a gyűjtést egy vaskosabb szociográfiához, talán megérem, hogy pontot tehetek a végére.

Jenei Gyula

KETTEN

Görcsösen próbálkozik és tűnik a bizonyág,
térdén érzi a régesrégi új lehelletét,
s itt szakad már a háló - kihullott a valóból - ismét,
nem több ez a kéz melegénél,
ez volt a szín-ház
fehér hajópadló, vörös brokáltól súlyos ablak,
eltűnt a tárgyak mögött.
"S a fájdalom szépen visszatért" - érintés a térdeken,
közelebb, közelebb, közelebb,... már nem láthatja őt.
ez volt a szoba. Nincs elérhető közelség számukra.

Mitnyán Lajos

Egy fiatal színész vendégjátéka Szegeden

Beszélgetés Stohl Andrással, a Katona József színház művészeivel

A béklyóktól megszabadulni jó, de ha nem megy meg kell tanulni szabadnak lenni a béklyók között. Peter, Arnold Wesker darabjában ezeket a béklyókat igyekszik lerázni, hogy álmait valóra válthassa, de ez nem sikerül. A művet Lukács Andor vitte színre, s a korlátaitól szabadulni akaró hőst Stohl András alakítja. Ő nem elégszik meg azzal, hogy álmodjon, ő valóra is akarja váltani azokat. A többiek, Peterrel ellentétben, béklyóik közt próbálják megőrizni a szabadság egy-egy piciny szeletkáját azzal, hogy álmodoznak.

Mindenki álmodozik. Ki így, ki úgy, hisz az élet is erről szól, egy nagy álmról. Van aki számára beteljesül, van aki előtt csak a beteljesülés egy piciny szikrája villan fel, s van aki előtt mindig zárva marad az álmok kapuja. Ki nőkről, ki sok-sok pénzről, van ki pedig egy kis fészerről álmodik, ahol kedvére fabrikálhatja mesterművét. Peter a szabadságra vágyik. Szabadság?! Különös szó. De vajon ki lehet szabad? Mert az ember lehet szabadabb és legszabadabb. De az alapfok, az miért elérhetetlen?

Peter utolsó elkeseredésében a korlátait jelentő Konyha ellen fordul, s megpróbál mindent elsöpörni, összetörni, még saját magát sem kíméli. Az nem baj, ha dühöng az ember, de az iszonyú és rettenetes ha kihűl, s már ahhoz sincs bátorsága, hogy legalább álmodni merjen. Ezt a különös, de nagyon is hétköznapi embert alakító Stohl András kérdeztem a darabról, elképzeléseiről.

- *Hogyan indult a pályád? Hogyan lettél színész?*

- Nem a szokásos séma. Nem gyerekkori vágyam volt a színészpálya. Elég furán alakult a dolog. Általános iskolás koromban ügyvéd is akartam lenni, vadőr is. De végül egyik sem lettem. Majd a Vörösmarty gimnáziumba kerültem sport tagozatra. De fontos

megemlíteni, hogy volt a suliban dráma tagozat is. Ugyanis harmad évben egy vizsgaelőadást csinált a dráma tagozat, de a főszereplő a bemutató előtt két héttel visszaadta a szerepet, s végül én játszottam el. Ezután ajánlották, hogy jelentkezzem át a dráma tagozatra. Majd a 4. év után természetes volt, hogy a Színművészeti Főiskolára felvételiztem, ahová fel is vettek. A főiskolai évek alatt filmeztem is és több érdekes szerepet játszottam. Többek között Volpone-t, valamint Titta Nanét, Raucht egy hatvan éves öreg embert. Majd a Katona József Színház következett, ahol 1 év csönd után az Übü királyban szerepeltem. A kezdet vége című burleszk előadásban nyújtott alakításomért a Szolnoki Színház Fesztivál különdíját kaptam. Azt hiszem ez is közrejátszott ahhoz, hogy rám figyeljenek.

- *Az előbb említetted a filmezést. Mennyire volt ez fontos neked?*

- Elek Judit Tutajosok és Sára Sándor Könyörtelen idők c. filmekben játszottam. Talán annyira volt fontos, hogy még nagyobb önbizalmat adott, hisz a több jelölt közül engem választottak, de ugyanakkor azt hiszem nem sikerült olyat alakítani, amit szerettem volna.

- *Visszatérve a Konyha c. előadáshoz, az a darabban kiderül, hogy mire vágyik Peter, ha ezt szavakkal nem is mondja el, de miről álmodik Stohl András? Vannak-e szerepálmaid?*

- Nincsenek. Mindig azt a feladatot szeretném a tőlem telhető legtökéletesebben kivitelezni, amivel éppen megbíznak. Szeretem megformálni azokat a figurákat amelyek valamelyest hasonlítanak rám, de kiváltképp azokat amelyek nagyon különböznek tőlem. Ez az igazi kihívás.

- *Mennyire vagy Peter az életben?*

- Hasonlítok rá. Természetesen nem az agresszivitására gondolok, hanem arra, hogy iszonyú sok energia van

bennem és ezt megpróbálom kiadni magamból, megpróbálom megvalósítani azt, amit szeretnék.

- *Milyen volt idegen városban idegen színészekkel eljátszani a darabot?*

- Fantasztikus. Először is az már egy óriási bizalmat jelentett nekem, hogy Andor engem bízott meg a főszerep eljátszásával.

Ugyanakkor hihetetlenül jó hangulat alakult ki már a próbákon. Ez köszönhető elsősorban Andornak és természetesen a színészeknek. Nagyon jó volt velük játszani.

- *Egy-egy szerep megformálása mennyire befolyásolja az előadás előtti és utáni hangulatod?*

- Ez természetesen a szereptől is függ. De pl. most a Konyhánál már dél körül kezdem "jól érezni" magam. Peter elég bonyolult figura ahhoz, hogy az ember időben kezdjen rá koncentrálni, próbáljon

ráhangolódni. Az előadás után is motoszkál bennem a szerep, de ez már jóval rövidebb ideig tart.

- *Nem fárasztó ez nagyon?*

- Épp ellenkezőleg. Emiatt lettem színész. Valami elmondhatatlant érez az ember amíg színre nem lép. S ez valami gyönyörű.

- *Mit jelent neked a taps?*

- Imádom. Nagyon szeretem. Előfordult már olyan, hogy mi őrjöngve jöttünk le a színpadról, mert teljesen "szétesett" a darab, a közönség viszont óriási tapssal fogadta a produkciót. A dolog fordítottja is megtörtént már.

- *Melyik a jobb?*

- Amikor egy jó előadást méltán értékel a közönség.

- Köszönöm a beszélgetést. További sok sikert.

Bozóki Gabriella

HEINER MÜLER: HAMLETMASCHINE

(GÉPHAMLET)

2.

A nő Európája

Enormous room. Ophelia. A szíve egy óra.

Ophelia /kar/Hamlet/

Ophelia vagyok. Akit a folyó kivetett magából. A Nő felakasztva A nő felvágott ütőerekkel A nő aki túlادagolta AZ AJKON LEPEDÉK A nő fejjel a gázsütőben. Tegnap felhagytam azzal, hogy megöljem magam. Egyedül vagyok a melleimmel a combjaimmal az ölemmel. Összetöröm fogságom eszközeit a széket az asztalt az ágyat. Szétrombolom az ütközetek mezejét ami az otthonom volt. Feltépem az ajtókat, hogy bejöhessen a szél, és a világ üvöltése. Kiverem az ablakot. Vértől kezeimmel összetépem a férfiak fényképeit akiket szerettem és akiknek kellettem az ágyban az asztalon a széken a földön. Lángba borítom börtönöm. Tűzbe hajítom ruháimat. Kitépem mellemből az órát ami a szívem volt. Vérembe öltözve az utcára megyek.

(fordította: X)

ZENEI AJÁNLÁS (étvágygerjesztő)

A színhely ismét Észak-, Közép-Anglia. Iparvárosok szmogja keveredik a mocsár-erdők illatával. Ahol hajnalonta a baglyok és a gyársziránák búgnak. (a jó Friedrich Engels is járt erre felé, bár nem a dark wave alapjait kutatta... vagy igen? hm.) Leeds külvárosában kicsiny misszionárius gyülekezet. A MISSION. 1984-85 táján váltak ki alapító tagjai a Sisters of Mercyből. Mind személyi, mint elképzelésbeli ellenétek. Emocionális irányba mozdul az új zenekar. A témák azonosak, a megközelítés fennköltebb. Énekesük hangja kifinomult, agyig, gyomorig hatol, s elősegíti az emésztést.

Fájdalmas hangon sírja el nekünk a szellőzőcsatornák szintjére szorítókozó külvárosi lét visszásságait, szomorú bélyegeit. A kiütkeresés a MISSION-nél sem új (de nem közhelyes!); Jézus lehet az, aki feltépi a csatornarácsot, beengedi a levegőt, vagy enged kimászni, s a patkányokat visszarúgdossa.

De nem bigott a zenekar! A külsőségek a megszokott dark stílust sugallják, de a zenébe optimizmus vegyül: sebesen, éles hangon pengetett gitárok, fennséges szintetizátor-futamok, ugyanakkor erőteljes ritmusszekció. Egyes kritikusok a Woodstock - nemzedék utolsó sarjanként emlegetik a MISSIONt. Szerintem ez téves. Teljesen más világ. Más forrás, más indítatás, más kifejezőeszközök. Ez jobb.

A lemezeiken fokozatos fejlődés figyelhető meg, kiugrást a '87-es First Chapter illetve a '88-as Children jelenthet. 1992-ben már egy teljesen összeérett, vérbeli posztmodern lemezt adnak ki a melankólia lovagjai. A mottójuk maradt: "I don't need no Hare Krishna!" -köszönettel.

Diszkográfia: Pádár Zsolt

I. WASTELAND
II. FIRST CHAPTER
III. CHILDREN
IV. CARVED IN SAND
V. MASQUE

A TŰ SPORTJA

CSODÁLATOS KUKONANA!

A JATE-bajnokságban szereplő főiskolás csapatok közül a BOSS TAURUS (A száguldó bikák) eredményeiről kaptunk részletes tájékoztatót. A társaság a "C" csoport legjobbjától, a Vegyészektől 7-2-re kikapott, majd ugyanilyen arányban verte a megfáradt Bacchusokat. Két kevésbé sikeres meccsükön (-Szophoklész 5-5, -Móra Sixers 1-2) is Török tartotta a lelket a csapatban. Nász Eszter manager bízik a sikeres folytatásban.

A VAJDA V. BÁNYÁSZ a legnagyobb arányú győzelemmel (13-0) diadalmaskodott az Utolsó Másodperc felett.

A kitűnő játékosállománnyal rendelkező BACCHUSZÁROK hullámvölgybe került: a Bikák elleni zakót két újabb vereség (-Kutyaütők 1-2, Vegyészek 2-6) követte. Ezek közül különösen az előbbi fájó, hisz a csoport leggyengébbje aratta le a babérokat.

...És végül hadd számoljunk be a zseniális, csodálatos KUKONANA szerepléséről. Három győzelem után következett a csoportrangadó az V. emelti Calypsóval. Szabó "Betyár" lázasan bebólintotta a vezetést jelentő gölt, és máris sziporkázott a Nana! 2-0 után a csapat benjáminja, Kovács jnr. is feliratkozott a góllövőlistára: zseniális mozdulattal emelt (saját) kapujába. A vége 3-2; a Nana 104 csapatból elsőként jutott tovább!!! A ráadás a Royal Fröccs ellen: 5-1-gyel maradt százszázalékos az ígéretes jövő előtt álló csapat. Leendő ellenfele, a Szopatók remek hajrával jutott a középdöntőbe.

Izgatottan várjuk a többi főiskolás csapat eredményét.

Cha

NB II-BEN BAJNOK A NŐI TORNÁSZ- ÉS KÉZILABDA CSAPAT!

A női tornász csapat a bajnokság 3. és 4. fordulójában (Bpest, okt. 4. és 17.) mindkét alkalommal az első helyen végzett, és ezzel a nagy rivális Testnevelési Egyetemet megelőzve, bajnok lett! A csapat tagjai: Homoki Rita, Király Ildikó, Csejtei Andrea, Balázs Krisztina, Erdeiné Csonka Orsolya, Lagzi Kovács Krisztina.

Az egyéni bajnokságban az összetett győzelmet az elsőéves, testnevelés-sportszervezés szakos Lagzi Kovács Krisztina szerezte meg. Ugrásban is első lett a JGYTF sportolónője! Gratulálunk! A 4. helyezett Erdeiné Csonka Orsolyának két éves Fanni kislánya is szurkolt a nézőtérről.

A női kézilabda csapat őszi bajnok! Szabó József gárdája az idény két utolsó meccsén (-Békés 20-15, -Karcag 18-13) is győzött, így magabiztosan szerezte meg az első helyet. A gólok felét a Beslin Anikó - Mikola Mariann páros nyerte! Sikeres folytatást!

A fiúk a Csongrád megyei bajnokságban az előkelő 3. helyet szerezték meg. Sajnos a nagy rangadón a Hmvhely 5 góllal nyerni tudott Szegeden is. Eredmények: JGYTF-Volán Old Boys: 25-15, -Hmvhely 18-23, -Makó 21-26.

Egyetemi Kupa kézilabda torna lesz nov. 11., 12-én este a Topolya soron. A SZOTÉ, a JATE és a szegedi középiskolás válogatott lesznek a főiskolás fiúk, lányok ellenfelei. A sportegyesület minden érdeklődőt szeretettel vár!

FIGY: GYENES KÁLMÉ

A Tenárképző őszi bajnokságot: Csakó Krisztina, Kármási Krisztina, Lőrincz Éva, Végső Ildikó, Szabó József edző, Mikola Mariann, Árvai Margit. Guggolók: Nyitrai Mariann, Antal Imola, Dobro Ildikó, Veress Katalin, Beslin Anikó, Lőrinc Éva

Közel háromezren álltak rajthoz a Teleki Kupán

Október 14-én második alkalommal rendezték meg a Teleki Kupa futóversenyt. A verseny startja és befutója a Teleki kollégium előtt volt. Közvetlenül a verseny után kérdeztük:

- Borsi Istvánnét, a Teleki kollégium igazgatóját:

Mi a véleménye erről a kezdeményezésről?

B.I.: Én azt gondolom, hogy ez egy nagyon hangulatos rendezvény, és szeretnénk, ha ebből hagyomány lenne. Mi nagy szeretettel csináljuk, mindig nagyon készülünk, várjuk a nevezéseket. Az az érzésem, hogy idén kevesebben indultak, mint tavaly, de talán ez a hidegnek tudható be. A hideg időjárás ellenére magam is elfutottam a sarokig, ott azt mondták, hogy az idősebbek abbahagyhatják.

- Dr. Szalay István főigazgatót:

Sz.I.: Én egészen az Árvízi emlékműig elszaladtam. Már tavaly is nagyon tetszett ez a verseny, így én nagyon örültem, hogy folytatódik. Szerintem nagyon jó, mert kifejezi azt, hogy az ifjúság részt vesz olyan típusú megmozdulásban, ami nemcsak "buli", hanem segíti az egészséges szervezet fejlesztését és kicsit felhívja és kicsit felhívja a város figyelmét ránk. Ami főleg tetszik benne, hogy hat intézmény képviseli magát. Nagyon jól érvényesül az univerzitas szelleme itt is.

- Farkas Csabát, a verseny első befutóját:

Mióta futsz versenyszerűen?

F.G.: Kb. 9 éve, egy budapesti egyesületben sportolok. Egyfolytában készülök, ez a verseny csak úgy jött.

- Prohászka Zsoltot, az első főiskolás befutót, a verseny fő szervezőjét:

Sokat készültél erre a versenyre?

P.Zs.: Igen, de nem erre, hanem a jövő heti Bécs-Budapest futóversenyre. Ez kb. 300 kilométer 4 napra, amiből fejenként 80-90 km-t kell futni.

Mennyi munka kell egy ilyen hatalmas rendezvény létrehozására?

P.Zs.: Rengeteg. Rohanás a szponzorok után, plakátolni stb. Kicsit több résztvevőre számítottunk, de talán nagyon nagy a hideg. Érdemes folytatni, jövőre is rendezni ilyet. Itt mindenki jól érzi magát, óriási a hangulat. Lehet, hogy jobb lenne szeptemberre áthozni, mert akkor nincs ennyire hideg; ezen még gondolkodunk.

- Balassa Leventét, az első egyetemista befutót:

Mi indítottat ezen a versenyen?

B.L.: A JATE-n I. éves biológia-fizika szakos hallgató vagyok, a Szegedi Vasutasban hosszútávfutó. 2 év múlva szeretnék indulni egy budapesti maratoni versenyen, ez volt a bemelegítő.

Fehér Szilvia

Futóbolondok Bécestől Budapestig

Köszönöm szépen a lehetőséget, hogy beszámolhatok életem legnagyobb sportélményéről, a Bécs-Budapest szupermaratoni futóversenyéről. Megpróbálom frásomban kifejezni azt a csodálatos hangulatot, ami bennünket körülvevett, bár tudom, ez lehetetlen.

A Juhász Gyula Tanárképző Főiskola három csapattal vett részt a versenyen. A női csapatunk RS-I JGYTF, Szeged néven indult. (Az RS-I a Rác - Seidl osztrák sportügynökség nevének a rövidítése.) A csapat tagjai: Csomor Erika, Német Ágnes, Forgách Ágnes, Gyenge Erika, Jankó Ilona. A másik csapatunk neve: Forrás JGYTF, Szeged. Tagjai: Gregus József, Lódi Róbert, Mosonyi Zoltán, Volford László, Berszán Tibor. A harmadik csapatunk Fesztivál JGYTF, Szeged volt. Tagjai: Csatos Zolt, Szegedi Zsolt, Kovács Gábor, Prohászka Zsolt, Karaba György. Csapatvezetőnk: Hegedűs Imréné főiskolai adjunktus Gyúrónk: György Roland Operatőrünk: Hegedűs Csaba

A versenyen 10 országból 80 csapat és 55 egyéni versenyző indult. Az ösztáv, mely előttünk állt: 338 km. Ezt egyénileg és csapatban lehetett teljesíteni. Véleményem szerint az egyénit az örültek, a váltót a félörültek vállalták. A csapatot öt fő alkotta, de egy nap csak négy ember futott.

Rengeteget edzettünk. Semmit nem bíztunk a véletlenre. Sajnos a legeredményesebb futónk (Csatos Zsolt) inhvüvelygyulladását kapott, de sérülten is vállalta a versenyzést. És nem is akárhogy futott... Berszán Tibi moszkvai részképzése miatt nem készülhetett velünk, de bíztunk fanatizmusában, amely abból is látszik, hogy a versenyre Moszkvából jött. Október 17-én délben indult és 20-án este már meg is érkezett.

Kedden három autóval keltünk útra. Az előőrs hajnalban indult, hogy a nevezést és a szállást intézze. A másik két autónak kora délutánra kellett volna megérkeznie. A kilencszemélyes Latviát még este nem találtuk a soproni parkolóban. A csodaautóval kisebb-nagyobb problémák történtek az úton. Az egyik sebességváltásnál a kuplung a padlóig zuhant. Az egyik közeli szerelőműhelyben helyrehozatták az autót. Most már nyugodtan folytatta útját. Egészen addig, amíg be nem sötétedett. Akkor derült ki, hogy nem jó a világítás. Mindenféle fényt (index, vészvillogók) bekapcsolva lépésben haladtak tovább. De megjötték. És ez a lényeg. Az esti szállást félve vártuk. Nem tudtuk, hogy hova tesznek be bennünket a szervezők, hiszen nekünk csak a legolcsóbb, a "C" kategóriás ellátásra volt pénzünk. (Megjegyzem, egy embernek a költsége így is tízezer forint volt.) Kellemes meglepetésünkre a Hotel Maróni és a Hotel Szieszta volt két éjszakára a lakhelyünk. Csodálatos szállodák szép környezetben.

Eljött az első versenynap. Ugy gondoltuk, hogy a két szállás közti kétszáz méteres távolság sem akadály ahhoz, hogy az első napi futás után átmenjünk egy puszira a lányokhoz. Tévedtünk. A 21-i, fejenkénti húsz kilométeres megpróbáltatás sokat kivett belőlünk. (Másnap megkaptuk a lányoktól: "aki legény nappal, az legény legyen este is". Hát ennyit a legendás tésis "állóképességről".

Az első reggelen az étteremben csodálatos "svédasztal" várt bennünket. Ekkor sajnáltam, hogy a váltó második tagjaként egy nehéz, hegyes terepen kell futnom. A menüt nem sorolom fel, mivel minden elképzelést felül múlt. Az ösztáv 81 km volt.) Bécs elővárosából, Oberlaaból rajtolt a mezőny és Sopronba érkezett. Mindhárom csapattársam

"szívta" magát, és az előzetes megbeszélés ellenére kifutották magukat. Mi lesz még? Hiszen van még hátra négy nap. A váltást követő első három kilométer könnyen ment. Utána éreztem, hogy egy rövid időre be kellene ugranom egy bokorba. Egy akadály volt csupán. Nem volt nálam semmi. Megváltást jelentett az első frissítő állomás öt kilométernél. Az osztrák gyerekektől egyből három vizes szivacsot kértem. Nem tudták mire vélni mihóságomat. Szegedi Zsolt csapatársam szintén erre a sorsra jutott. Csak ő triplázott.

Ezen a napon ugyanúgy mint az idővel, mással sem volt szerencsém. Az utolsó váltásnál elkezdett esni az eső. Ekkor véget ért a nézelődés, gyorsan beraktam a kísérekocsinkba az izzadt felszerelést, és igyekeztem a versenyzőket szállító buszra. Hegyeshalomnál jöttem rá, hogy nincs nálam az útlevelem, mert a Latviában felejtettem, ami már a soproni befutónál állt. Rettegve néztem, hogy ellenőrzik az előttünk álló járaton futótársaim útlevelét. Ezután mint a villám villant át agyamon az ötlet. Irány a másik busz! Miután sikeresen átlopakodtam a vámos háta mögött a buszra, megnyugodva dőltem hátra a székre. Azt hiszem ebből is látszik, hogy a tesiszakon az oktatás milyen sokrétű. Az első nap után a rivális miskolci egyetem csapata másfélperces előnyt szerzett.

22-én 119 km-t kellett megtenni Soprontól - Győrig. A leghosszabb szakasz teljesítése után indultunk el szaunázni és úszni. Útközben vettük észre, hogy nem sok pénz van nálunk. A pénztárnál lelkiismeretünkkel szemben kénytelenek voltunk vétkezni. Bemutatkoztunk, majd elnézést kértünk a késésért. Mellékesen, ártatlan arccal rákérdeztünk, hogy Kolozsvári úr, Győr polgármestere jelezte-e érkezésünket. Ekkor már a pocakos uszodavezető is odaérkezett, majd hangosan megjegyezte: bírom ezeket az önkormányzati szervezéseket. De lényeg a lényeg: az uszoda is és a szauna is a rendelkezésünkre állt.

Forgách Ági járásán a szaunás néni is meglepődött. Ő ugyanis a napi futástól csak háttal tudott lejönni a lépcsőn. Ezen a jó hangulatú estén születésnapjuk alkalmából felköszöntöttük Hegedűsné tanárnőt és Csatos Zsoltit, és nagy örömmel nyugtáztuk, hogy az első napi hátrányból 8 perces előny lett. A miskolciakon kívül az ELTE és a TF próbált az elsőség kérdésébe beleszólni, de látszott, hogy mi vagyunk a jobbak. Az RS-I a nők között a negyedik helyezést, míg a Forrás csapata az abszolút versenyben a huszadik helyért küzdött. (Megjegyzem, hogy a Forrás csapata nem az egyetemi és főiskolai kategóriában

indult, mert Volford Laci - a csapat húzóembere - néhány évvel idősebb nálunk. Itt az esti ellátás színvonala messze elmaradt a soproni mögött. A verseny utáni szállásfoglalásnál az egyik egyéni indulót a társai vitték föl a magassídszinten található portára. A szükséges papírok kitöltése után közölték velem, hogy a második szinten az emeletes ágy tetején van helye. Kinek a kintől, kinek a mókás jelenettől ült mosoly az arcára.

Pénteken, a harmadik napon a tatai edzőtáborban futottunk be. Ezen az 56 kilométeres távon fogyott ki útközben a Latviából a benzin. A német futók ólommentes benzine segítette ki bennünket a következő benzinkútig. Este szauna és úszás szerepelt a programban, majd a szállásom a szokásos gyűrás következett.

Negyedik napon a Tata - Budakeszi távolság döntőnek bizonyult. Több mint félórás előnyt szereztünk a miskolciakkal szemben. Az utolsó, ötödik napon a Hősök terére kellett befutnunk. Ez a 17 km már igazi örömfutás volt. Tudtuk, hogy a felsőoktatási intézmények között meghirdetett bajnoki címet senki nem veheti már el tőlünk. Abszolút kategóriában a Fesztivál a 10-ik, a Forrás a 20-ik, az RS-I 57. lett a 79 csapatból. Az RS-I női csapatok között 5.

Egy tragikus esemény is történt a versenyen. A kecskeméti Piarista Gimnázium csapatát autóbaleset érte Győrben. Vezetőjük, Ország Ferenc életét veszítette, így ők a verseny feladására kényszerültek. Veszelszki Tibor az egyik csapatag kérte, hogy az utolsó napon ő is lefuthassa a távot. Mindannyian meghatódtunk, amikor fekete szalaggal a karján ért be a célba.

Az egyéni versenyt a férfiaknál Bogár János, a nőknél Vass Márta nyerte.

A férfi váltó eredménye:

- 1., Carat
- 10., Fesztivál JGYTF
- 20., Forrás JGYTF

Egyetemi és főisk. kat.:

- 1., Fesztivál JGYTF
- 2., ELTE Budapest
- 3., MAFC Miskolc

A női váltó végeredménye:

- 1., Libresse
- 5., RS-I JGYTF

Egyetemi és főisk. kat.:

- 1., RS-I (több csapat nem indult)

Eredményhirdetéskor a lányok csodálatos adidas sporttáskákat kaptak, mi Galla Rezsónék, az OTSH elnökének különdíját vehettük át, majd Dr. Nagy Sándor a Szervezőbizottság elnöke az 1993-as Bécs - Budapest szupermaratoni versenyének meghívóját nyújtotta át.

Végül szeretném megemlíteni támogatóinkat, akik nélkül ez az álmunk nem vált volna valóra:

Barsza Lajos - Fesztivál Ételbár, Szeged
Sándor Péter - Forrás Gyógyüdülő - Szálló, Szeged
Rácz - Seidl - Spotügynökség, Bécs
Forg - Tech Kft., Békéscsaba
Admirál Trans - Utazási Iroda, Békéscsaba
Fani Sport Kft., Gyula

United Way - Alapítvány, Szeged
F. Hoffman - La Roche LTD., Basel
Blacky Sport Kft., Budapest
Eurosport áruház, Szeged
Mol Rt., Szeged
Szol - Teszt Klub, Szeged
Gyürki Zsolt - éjszakai úszás, Szeged
Print Kft., Békés
Köszönjük a Miskolc és a TF csapatának a sportszerű, baráti szurkolást!
A sport olyan mint a kábítószer. Minél jobban próbálsz, annál inkább rabjává válsz.

Karaba György

a JGYTF harmadéves testnevelés - sportszervezés szakos hallgatója
Békéscsaba, 1992. október 27.

I. LUDLÁB KUPA

A JGYTF TANSZÉKEK KÖZÖTTI KISPÁLYÁS LABDARUGÓ-TORNÁJA

Hallgatói kezdeményezésre az idén első ízben került megrendezésre e sportesemény, melynek apropóját a főiskola fennállásának 120. évfordulója adta. A rendezők hangsúlyozták a hagyományteremtő szándékot; szeretnék, ha évről-évre nagyobb rangja lenne e versengésnek.

A tornán 10 csapat indult: az Ének, a Rajz, a Földrajz, a Magyar, a Technika és a Matematika Tanszék; a Testnevelés Tanszékből 4 csapat nevezett. Az előcsatározások után a bronzcsatára és a döntőre színes program keretében a Topolya sori csarnokban került sor 1992. nov. 3-án. Volt 7 m-es rúgó verseny, melynek győztesei: Bajnok László és Nyitrai Mariann. (A kapuban Nagy Zsolt, a Szeged SC NB-II-es csapatának kapusa állt.) A szépszámú közönség láthatta a Szegedi Kutyaütők és a Diego Maradványai női csapatának bemutató mérkőzését is.

Az I. LUDLÁB - KUPA kis- és nagydöntőjének eredményei:

A 3. helyért: Földrajz Tanszék - Technika Tanszék 4-2

Az 1. helyért: Matematika Tanszék - Testnevelés Tanszék 2-0

Kupagyőztes, így egy évig védő: a Matematika Tanszék csapata. A csapat tagjai: Cs. Nagy András, Gálik Péter, Keszthelyi Gábor, Kovács Róbert, Mári József, Sirkó Gábor, Végh László.

Küldöndíjak: A legjobb kapus: Végh László (Matematika T.)

A legjobb játékos: Gálik Péter (Matematika T.)

A gólkirály: Kádár Zoltán (Testnevelés T.)

A leghangosabb szurkolótábor: Testnevelés Tanszék

Köszönet illeti a lelkes, gondos szervezésért Szalai Csabát, a III. éves testnevelés-sportszervezés szakos hallgatókat és mindazokat a tanárokat és diákokat, akik a sikeres lebonyolításban részt vállaltak.

Végezetül álljon itt az esemény szponzorainak listája: Virág Cukrászda, Palánk Cukrászda, az alsóvárosi Tóth Vendéglő, Katakomba Kft.

Folytatás egy év múlva...

Mári József

Sítábor Szlovákiában!

Ebben az évben a Túlélés szervez sítábort.

Helye: Túrócszentmárton

Ideje: 1993. január 24. és február 8.
között két turnust indítunk, melynek
előrelátható költsége 4800 Ft (szállás +
reggeli + vacsora) + utiköltség
(várhatóan turnusonként 40 fő
jelentkezése esetén 1500 Ft/fő).

Felszerelést és szakszerű síoktatást
biztosítunk.

Jelentkezés, és minden további információ
a HÖK irodán.

A költségeket 1992. december 10-ig két
részletben a HÖK irodában kell
befizetnetek.

A TÚLÉLÉS pályázatot ad be, amely
elfogadása esetén a költségek JELENTŐS
csökkenése várható!

A pontos időpontokat és költségeket
plakátokon és a HÖK irodán és a Tü-ben
és a háromkilós OMO-mosóporokban
megtalálhatod.

**NEM IGAZ, HOGY CSAK AZ OMO-
TÓL...**

Szilveszteri sítábor

Ideje: 1992. dec. 26 - jan. 02.

Helye: Hronec (Cseh-Szlovák közt. a Szlovák
érchg. É-i oldalán)

Elhelyezés: 4 ágyas szobákban

Ellátás: félpanzió + szilveszteri vacsora

Felszerelés: a tanszékről igényelhető

Utazás: autóbusszal

Részvételi díj: 7500 Ft

Bejelentkezni lehet a Testnev. Tanszéken Bán
Sándor adjunktusnál, illetve Kiss Gábor
adjunktusnál nov. 30-ig. Befizetési határidő:
dec. 05.

STUDYING ENGLISH?

You need *LIVING THE LANGUAGE* for
Total Immersion in English Life &
Language

Expert Tuition in Language Customs
Culture

Live with a Host Family

For further Details:

Mrs. Margaret Usher

GHILL Enterprises

460, Allerton Road,

Allerton, Bradford,

BD 15 7DY Yorkshire, U.K.

FŐSZERKESZTŐ: KIRÁLY ERNŐ

SZERKESZTŐK: Posta Balázs, Nagy Tamás, Pádár Zsolt, Szébenyi Nándor, Kálmán Judit,
Kleineisel Marietta, Kovács József

TERJESZTÉS: Fehér Szilvia

Felelős kiadó: JGYTF HÖK Vezető Testülete
Készült: Házinyomda GMK Kecskemét; 1000 pld.

Felelős vezető: Fehér Dezső

Lapzárta: 1992. november 4.

Szerkesztőségi órák:

Hétfő 20.00 órától a Közművelődési Titkárságon

Tel.: (06) 62/310-244/42 mellék